500 KURUŞ
YIL 6
SAYI 2245,

CUMA 7 EYLÜL 1979

EKONOMİ

Politika

SAVAŞSIZ SÖMÜRÜSÜZ BİR DÜNYA İÇİN

TEMEL DAĞITIM
İzmir Fuarı'nda kitap sergisinde sizleri bekliyor
YER: ARKEOLOJİ MÜZESİ YANI (Montrö kapısı)

Göçükteki 16 işçiye ulaşmanın çok zaman alacağı açıklandı

SEDAT UYSAL SULUOVA'DAN BİLDİRİYOR

- Dev - Maden - Sen Büyük Çeltek Maden İşletmesi'nde mahsur kalan maden işçilerinin insana değer vermeyen düzenin kurbanları olduğunu açıkladı

Amasya'nın Suluova Büyük Çeltek Kömür İşletme sinde sel suları yüzünden toprak altında kalan maden işçilerine yedinci gün de ulaşılamadı. Yeni Çeltek'ten getirilen su motorunun ve demir boruların meyilli galeriye yerleştirilmesinden sonra üç gündür boşaltılamayan birikmiş su ancak dün sabaha karşı saat 04.30'da dışarıya atılabildi. Ereğli Kömür İşletmelerinden gelen kurtarma ekipleri yetkililerinin Zonguldak'tan istedikleri çamur pompası da istenmesinden ancak 25 saat sonra Büyük Çeltek'e gelebildi.

Yedi gündür toprak altında bulunan ve hayatlarından tamamen umud kesilen maden işçilerine ulaşma çabaları sürüyor. Pompaların yetersiz kalması ve

(Devamı Sa. 7, Sü. 6'da)

TÖBANK işvereninin yolsuzluğu Maliye denetçilerine iletildi

- TÖBANK'ta, Bank - Sen üyesi işçiler personel fazlası gerekçesiyle işten çıkartılırken gazete ilanlarıyla yeni işçi alınıyor

Ankara, (Politika) — TÖBANK'ta yapılan çeşitli yolsuzluklara ilişkin belgelerin Bank-Sen tarafından Maliye denetmenlerine iletildi. Öte yandan TÖBANK patronlarının şube müdürlerine bu işin örtbas edileceği yolunda güvence verdiği ve işçilerin sendika seçme haklarını engellemek için Bank-Sen

(Devamı Sa. 7, Sü. 7'de)

CHP Hakkari milletvekili Ahmet Zeydan partisinden istifa etti

- Ahmet Zeydan'ın, Naci Cidal'ın Hakkari'de Merkez yoklamasıyla senatoya aday gösterilmesine karşı çıktığı için istifa ettiği belirtiliyor

Ankara, (ANKA) — CHP Hakkari Milletvekili Ahmet Zeyda, partisinden istifa etti.

Ahmet Zeydan, istifa mektubunu, CHP genel başkanlığı ile millet meclisi başkanlığına dün vermiştir. CHP'nin istifa mektubunu işleme koymadığı bildirildi.

Zeydan'ın, genel merkez tarafından Naci Cidal'ın Hakkari'de merkez yoklamasıyla senatoya aday gösterilmesine tepki göstererek istifa ettiği öğrenildi.

Zeydan'ın, daha önce de parti yetkililerine başvurarak, Cidal'ın aday gösterilmemesini istediği bildiriliyor. Zeydan'ın istifasıyla CHP'nin Millet Meclisindeki sandalye sayısı 208'e düştü.

CHP yöneticileri ise, Ahmet Zeydan ile temas halinde olduklarını istifasını geri alacağını umduklarını söylediler.

200 ABD HAVA ASKERİ MERZİFON ÜSSÜNE GELDİ

- ABD askerlerinden sonra Amerikan Hava Eğitim Komutanı da Türkiye'de temaslarda bulundu
- ABD askerleri Türkiye'deki üslere yerleşirken ABD Türkiye'ye eskiden vermesi gereken 11.8 milyon dolarlık yardımı yapmayı kabul etti

Ankara, (Politika) — Türkiye'deki Amerikan askeri üslerinin çalışmalarını düzenleyen protokolun geçerlik süresinin 10 Ekim'de bitmesi nedeniyle iki ülke arasındaki görüşmeler yoğunlaştı. İki ülke arasında bir yandan üsler sorunu hakkın da son derece gizlilikle görüşmeler yürütülürken bir yandan da Kıbrıs sorunu ile ilgili bazı gelişmeler gözleniyor. «Ortadoğu Yıldırım Ordusu» adı verilen Amerikan deniz piyadelerinin Kıbrıs'taki Agratür askeri üssüne yerleşmelerinden sonra Merzifon hava üssüne gelen 200 ABD askerini Amerikan Hava Eğitim Komutanı Bennis 1. Davis'in Türkiye ziyareti izledi.

Bennis 1. Davis Türkiye'de bulunduğu sırada Genelkurmay Başkanı Kenan Evren ve Hava Kuvvetleri Komutanı Tahsin Şenkaya ile görüşmelerde bulundu. Yetkililerin «Nezaket ziyareti» olarak niteledikleri görüşme-

(Devamı Sa. 7. Sü 5'de)

TARAKİ: Afganistan'a uzanan eller kırılacaktır

- Bağlantısızlar Doruğu'nda konuşan Ürdün Kralı Hüseyin, ABD - İsrail işbirliğini kınadı
- Pham Van Dong: "Bağlantısızlar hareketi ile sosyalizm güçleri arasındaki bağlar güçlendirilmelidir"
- Küba'nın hazırladığı karar taslakları üzerindeki görüşmeler tamamlandı

Dış Haberler Servisi — Bağlantısızlar 6. doruk toplantısı çalışmaları, Küba'nın başkenti Havana'da sürüyor. Dünkü oturumda en önemli konuşmayı Afganistan Demokratik Cumhuriyeti Devlet Başkanı Nur Muhammed Taraki yaptı. Taraki, yepyeni bir yaşama doğru ilerleyen ülkesinin, halkının, Bağlantısızlar hareketini vargücüyle desteklediğini bildirdi. Barış içinde yanyana yaşama politikasını benimseyen Afganistan'ın, bölgede ve dünyada barışın korunması için tüm girişimleri desteklediğini kaydetti.

(Devamı S. 7 Sü. 6'da)

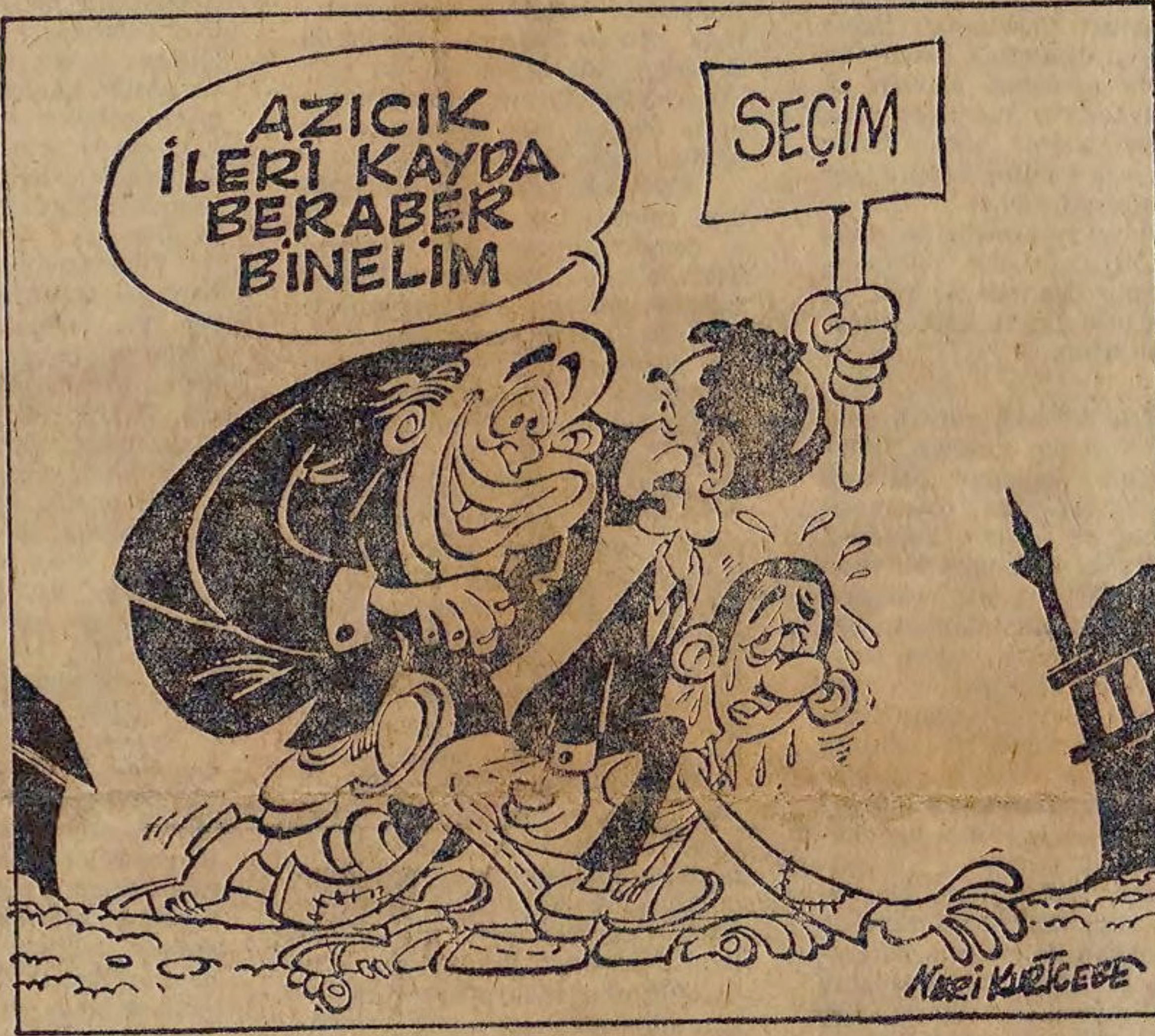
Rogers, Ecevit ile görüştü

NATO Avrupa Müttefik Kuvvetleri Komutanlığı görevine getirilmesi nedeni ile Türkiye'ye bir nezaket ziyaretinde bulunan Orgeneral Bernard W. Rogers, Başbakan Bülent Ecevitle görüştü.

Başbakan Ecevit görüşmeden önce yaptığı konuşmada «Türkiye'nin ekonomik sorunları savunma gücü bakımından sorunlar yaratıyor» dedi. Başbakan Ecevit özetle şunları söyledi:

«NATO Avrupa Müttefik Kuvvetleri Komutanlığı görevine seçilen Orgeneral Bernard Rogers'a başarılar dilerim. Kendisi uluslararası sorunları yakından bilen bir komutandır. Türkiye'nin ekonomik sorunları savunma gücü bakımından sorunlar yaratmaktadır. NATO bu sorunlara anlayışla yaklaşmak

(Devamı Sa. 7, Sü. 7'de)

Ecevit: «Türk-İş'i ele geçirebilirdik»

- Ankara'da bulunan örgüt yöneticileri bazı vali ile emniyet yetkililerinden ve büyük sermayenin denetlenmemesinden yakındı

Haber Merkezi — CHP Genel Başkanı Bülent Ecevit, CHP Küçük Kurultayı'nın kapanış konuşmasında Türk - İş içindeki CHP'lilerin aktif bir çalışma yapmaları halinde Konfederasyonu ele geçirebileceklerini söyledi.

ECEVİT'İN KAPANIŞ KONUŞMASI

Başbakan Bülent Ecevit CHP Küçük Kurultayı'nın kapanış konuşmasında tüm partililerin parti programına uymalarını istedi, aksi halde disiplin kurullarının işletileceğini söyledi. Ecevit konuşmasının önemli bir bölümünü de CHP'li sendikacıların tutumlarına ayırdı. Ecevit DİSK içindeki CHP'lilerin hükümete özellikle «Toplumsal Anlaşmaya» yönelik eleştirilerinin haksız olduğunu söyledi. Türk-İş için deki CHP'lilerin de aktif çalışmadığını söyleyen Başbakan Ecevit, bu konfederasyonda çalışan sendikacıların aktif çalışma yapmaları ha-

(Devamı Sa. 7. Sü. 1'de)

Türk-İş Toplumsal Anlaşma'yı feshetti

Rize (A.A.) — Tartışmalı geçen Türk-İş Yönetim Kurulu'nun Rize toplantısında toplumsal anlaşmanın fesh edildiği bildiriliyor. Toplantı devam ederken bir açıklama yapan Genel Sekreter Sadık Şide, Başbakanlığın raporunu eleştirdi. Şide'nin raporu eleştirmesine karşın, bazı sosyal demokrat üyelerin raporu destekledikleri ve «Başbakana ne götürülmüş se karşılığı alınmıştır» dedikleri öğrenildi. Bu arada Sadık Şide, CHP - AP koalisyonunun demokrasinin yaşaması için gerekli oldu

(Devamı Sa. 7, Sü 3'de)

Nakliye ambarlarında grev kalktı, mal nakli başladı

İstanbul (Politika) — Topkapı Nakliyeciler Sitesinde kurulu bulunan 176 nakliye ambarında 37 gündür sürmekte olan grev ve lokavt bu ambarlardan 150'sinde imzalanan protokolla kaldırıldı. Protokol imzalamamakta direnen ve NAKO Başkanı etrafında örgütlenen 26 ambarda ise grev ve lokavt sürüyor.

İstanbul'da bulunan Nakliye ambarlarında 37 gündür sürmekte olan grevin kaldırılabilmesi için İstanbul Valisi Orhan Erbuğ'un başkanlığında görüşmeler yapmakta olan Nakliyat - İş ve Nak-İş Sendikaları dün imzaladıkları protokolla ambarlarda sürmekte olan grev ve lokavtın kaldırılması konusunda anlaştılar.

(Devamı Sa. 7, Sü. 8'de)

Burçelik A.Ş.'de irade beyanında Maden-İş toplu sözleşme yapma yetkisini aldı

Bursa, (Politika) — Bursa'da kurulu Burçelik Anonim Şirketinde önceki gün yapılan irade beyanı oylamasında Maden-İş Sendikası toplusözleşme yapma yetkisini kazandı. Bölge Çalışma Müdürlüğüne 117 üye fişi veren Türk-Metal Sendikasına irade beyanı sırasında 3 iş-

(Devamı Sa. 7, Sü. 3'te)

Enerji işkolunda grev hakkı için eylem önerildi

- Tek Ges - İş Başkanlar Kurulu Sıkıyönetimin kaldırılmasını, MHP ve ÜGD'nin kapatılmasını istedi

Ankara (Politika) - DİSK'e bağlı Tek Ges - İş Sendikası şube başkanları Ankara'da toplandı. Başkanlar Kurulu yaptığı açıklamada sıkıyönetimin kaldırılması, MHP ve ÜGD'nin kapatılması ve yöneticilerinden hesap sorulması için savaşım verileceğini açıkladı. Başkanlar Kurulu toplantısında enerji işkolunda grev hakkının elde edilmesi için Türkiye'nin çeşitli yerlerinde eylemler yapılması önerildi.

Kayseri Şube Başkanı Mustafa Bayır'ın grev hakkının elde edilmesi için yaptığı eylem önerisinin Genel Yönetim Kurulu toplantısında ele alınacağı bildirildi.

Başkanlar Kurulu'nun yaptığı açıklamada da Türkiye'nin ekonomik, sosyal ve siyasal yapısıyla içinden çıkamadığı bir bunalım içinde olduğu kaydedilerek tekeller

(Devamı Sa. 7, Sü. 6'da)

İGD, yurtların öğrencilerin kullanabileceği hale getirilmesini istedi

İstanbul, (Politika) - Öğrenci yurtlarını demokratik birer mevzi haline getirmek için ilerici, devrimci öğrencileri birliğe çağıran İGD Genel Sekreteri Alaattin Taş, öğrenci yurtlarına ilişkin görüşlerini açıkladı.

İGD Genel Sekreteri açıklamasında yurtların tam kapasite ile çalıştırılmadığını, öğrencilerin barınma sorunu çözümlenmemişken bir çok yurdun jandarma ve polis kışlası olarak kullanıldığı

(Devamı Sa. 7, Sü 8'de)

İzmir Halkevi bombalandı

- Ankara'da bir öğrenci öldürüldü
- Sıkıyönetim Maliye Bakanlığında arama yaptı
- Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı'na patlayıcı madde atıldı
- Kartal Maltepe'de 70 İGD üyesi gözaltına alındı
- İstanbul'da ambalaj fabrikasında ustabaşı olan bir kişi öldürüldü

Haber Merkezi — İzmir'in Basmane semtindeki Halkevi binası bombalandı. Sıkıyönetim Maliye Bakanlığı binasında arama yaptığı bildirildi. Ankara'da bir öğrenci öldürüldü. Mamak Cezaevi'nde hükümlüler arasında kavga çıktı.

İZMİR'DE

- İzmir'in Basmane semtindeki Halkevi binası önceki gece bombalandı Şiddetli patlama sonucu bina ile birlikte bir belediye otobüsü de hasar gördü. Gece saat 23.00 sıralarında, özel bir otomobil içindeki şahıslar, ellerindeki paketi Halkevi binasına atarak kaçtılar. Olaya karışan dört kişiden birinin yakalandığı bildiriliyor.

(Devamı Sa. 7, Sü. 3'de

Türkiye'de Petrol Politikası ve Çözüm

Hazırlayan: TEOMAN YILDIZBAYRAK

- Çağımızın ve ülkemizin en önemli sorunlarından biri olan petrol bunalımının tüm boyutları

BUGÜN 5. SAYFAMIZDA

T. Mensucat-İş ve ÜGD Tarsus Şube Başkanı tutuklandı

Mersin, (ANKA) — Milliyetçi İşçi Sendikaları Konfederasyonuna bağlı Türk Mensucat İş İçel Bölge Başkanı Mehmet Ali, Ünlü ile Ülkücü Gençlik Derneği Tarsus Şube Başkanı Mustafa Can ciyer adam öldürmeye teşebbüs suçundan tutuklandı. Ayrıca Seyfettin Sinder ve Ahmet Halim adlarında ki sağ görüşlü iki kişi

Devamı Sa. 7. Sü. 6'da

MHP'nin Af Vaadi

Turgut KAZAN

MHP'nin af vaadi geniş tepkilere yolaçtı ama yeteri kadar konuşulamadı. Bu tavrın suç kışkırtıcılığı sayılacağı vurgulandıysa da, böyle bir kışkırtıcılığın hukuksal ve yasal konumu hiç tartışılmadı. CHP olayı sadece gerçekleşebilip gerçekleşemeyeceği açısından ele aldı. Vaadi yapanın bir küçük parti olduğunu belirtmekle yetindi. Yani böylece, suçluların dikkatini çekmiş ve onları korkutmuş oluyordu. Daha doğrusu yasak savıyordu.

Herşeyden önce, bu hesap yanlıştır. Çünkü, af vaadini AP susarak karşılamıştır. Böyle bir susuşun elbet bir anlamı vardır. Demirel'in "bana sağcılar suç işliyor dedirtemezsiniz" sözü, bu susuşla siyasal bir içerik kazanır. Yani, Demirel de af vaadine destek sağlamış durumdadır. Üstelik, hem içerideki hem dışarıdaki suçlular Demirel'in sıkıyönetim mahkemelerine nasıl saldırdığını da gayet iyi biliyorlar. Onun için, cüretlerini artırdıkça artırıyorlar. Durum bu olunca, soruna CHP'nin yaklaştığı gibi yaklaşmak inandırıcı olmaz, caydırıcılık sağlamaz.

Bize göre, af vaadi hafife alınamaz. Adamların yakalanmış yahut yakalanmamış sanıkları yüreklendirmeye çalıştıkları apaçık ortada. Yeni türden bir doping uygulamak istiyorlar. Bu bakımdan, "küçük partidir af çıkaramaz" deyip geçmek, demokrasimizin biraz daha tahribini seyretmektir. Bir kez, dört bir yandan vurgulanmalıdır ki, faşizm demokrasinin düşmanıdır, insan-

(Devamı Sa. 7, Sü. 6'da)

Yunanistanlı şarkıcı Faranduri, Türkiye ile dostlukta sanatçılara görev düştüğünü söyledi

İstanbul, (Politika) — Sinematek'in 15. kuruluş yılı etkinlikleri nedeniyle ülkemizde bulunan Yunanistan'lı şarkıcı Maria Faranduri Zülfü Livaneli ile birlikte düzenlediği basın toplantısında Türk ve Yunan halkları arasındaki dostluğu geliştirmede sanatçılara önemli görevler düştüğünü belirtti. Zülfü Livaneli de yaptığı konuşmada Faranduri gibi sanatçıların devrimci savaşımdaki yerini ve önemini vurguladı.

Okurlardan *Politika*'ya

Ulaştırma Bakanlığı'na açık mektup

Sayın Bakan, size, İstanbul Telefon Başmüdürlüğü çalışanları adına bir grup personel olarak; PTT Genel Müdürlüğünün 2.8.1979 tarih ve 79 nolu genelgesiyle ilgili düşüncelerimizi belirtmek istiyoruz.

İlgili genelgeyle, PTT personelinin yararlandığı tercihli telefon istihkakından tüm Ulaştırma Bakanlığı personelinin de yararlandırılmasını, sevindirici ve ileri bir adım olarak değerlendiriyoruz. Özellikle, genelgede yer alan «PERSONEL ARASINDAKİ AYRICALIĞA SON VERMEK» yargısıyla hareket etmeniz, daha da memnunluk vericidir.

Ama, tüm Ulaştırma Bakanlığı personelinin aynı sosyal haklardan yararlandırılması gerekmez mi?

Böyle bir uygulamaya girişmeniz, personel arasındaki farklılığın ortadan kaldırılmasına hız katmayacak mı?

Gerçekten personelin çıkarlarını gözeten bir Bakan olarak, bu farklılıkları ortadan kaldırma uygulaması içine girmeniz ve pratik sonuçlarla personelimizi tatmin etmeniz gerekmez mi?

Sayın Bakan, tüm bu gelişmelere ve bundan önceki uygulamalara bakarak biraz daha gerçekçi olmak gerekiyor. Tüm Ulaştırma Bakanlığı personeli bir yana, PTT personeli arasındaki farklı uygulamalar iyiniyetinizi zedelemiyor mu?

Bu durum, bizi daha da düşündürmektedir.

Açıktır ki; PTT personeli arasında yaratılan suni farklılıklarla aynı işi ve görevi yapan bir grup personel memur sayılırken, diğer bir grup işçi sayılabilmekte ve grevli - toplusözleşmeli sendikal haklardan yararlanabilmektedir. Bu bir farklılık değil midir?

Bizler, sendikasız emekçiler olarak memur statüsü içine hapsedilmişler, daha iyi yaşama gayesiyle sendikal haklarımızın verilmesini istemek hakkına sahip değil miyiz? Ve sizin, Bakan olarak bu uygulamaya karşı çıkmanız gerekmez mi?

Bu konuyla ilgilenmeniz, iyiniyeti, ayrıcalığı ortadan kaldırma çabasının bir parçası sayılmaz mı?

Ve sonuç olarak:

Tüm ayrıcalık yaratan uygulamalara, işçi-memur ayrımına son verilmesi (1976 yılı Bakanlar Kurulu Kararnamesi) doğrultusunda, Bakanlığınız personelinin çıkarları doğrultusunda harekete geçmenizi,

Bakanlığınıza bağlı kuruluşlardaki antidemokratik uygulamalara, keyfi işlemlere son verilmesini ve kazanılmış haklardan personelin zamanında yararlandırılması için harekete geçmenizi (İkramiye, elbise gibi),

Konumuzun aslını teşkil eden, tüm Ulaştırma Bakanlığı personelinin aynı haklardan faydalanması (telefon istihkakı), PTT personelinin de Bakanlığınız bünyesinde yer alan DENİZ, HAVA, DEMİRYOLU gibi kuruluşların kendi personelinin yararlandığı sosyal haklardan yararlandırılması için harekete geçmenizi saygılarımızla arzeder, ilgili konularda göstereceğiniz ÇABALARA şimdiden teşekkür ederiz.

BİR GRUP
İSTANBUL TELEFON
BAŞMÜDÜRLÜĞÜ PERSONELİ

İşçiler, Emekçiler, İlericiler!..

14 Ekim 1979
ara seçimlerinde
aşizme ve gericiliğe,
ekellerle uzlaşma,
emperyalist dayatmalara
boyun eğme ve
reformcu hayallere karşı
ülkemizde yoğunlaşan ekonomik, politik
bunalımdan, işçi sınıfımızın gösterdiği
çıkış yolunu duyurmak için İstanbul'dan
bağımsız senatör olarak
adaylığımı koymuş bulunmaktayım.

Seçim kampanyasında, başını işçi
sınıfımızın çektiği İLERİ DEMOKRATİK
BİR DÜZEN SAVAŞIMINDA, TÜM ULUSAL
DEMOKRATİK GÜÇLERİN
EYLEM VE CEPHE BİRLİĞİNİ YÜKSELTELİM.

İŞÇİ SINIFININ SAVAŞ YOLUNDA YÜRÜYEN,
İŞÇİLER,
EMEKÇİLER,
İLERİCİLER!

FAŞİZME GEÇİT VERMEMEK için sizleri
işçi sınıfının yükselttiği BAĞIMSIZLIK,
DEMOKRASİ, BARIŞ, TOPLUMSAL İLERLEME
ve SOSYALİZM bayrağı altında
dayanışmaya çağırıyorum.

BAKİYE BERİA ONGER
İstanbul Bağımsız Senatör Adayı

BAĞIŞ KAMPANYASI HESAP NO: 107161/2
Yapı ve Kredi Bankası Beyoğlu Şubesi
İstanbul - Türkiye

FORUM

Siyasilerimiz, kitle iletişim araçlarının halk üzerindeki etkilerini görmekte ve bu araçları ele geçiren kimselerin neler yapabileceklerini bilmektedir. Bizim gibi, kültür düzeyi düşük, kimi yerlerde hâlâ feodal düzenin kalıntılarını barındıran, kültürel etkinlikleri belirli yerleşim merkezlerinde toplanmış bir ülkeyseniz, halkın tek eğlence kaynağı, tek haber kaynağı televizyonsa ve günün beş altı saatini halkımız bu aygıtın önünde geçiriyorsa, bu aygıtla kitleleri istediğiniz gibi yönlendirebilirsiniz.

Televizyonun halkımız üzerine bıraktığı kötü etkinin temelinde, televizyon seyretmesini bilmemek yatıyor. Yaklaşık günde altı yedi saat yayın yapan televizyonun tüm programlarının kaliteli olması beklenemez. Hele bu kuruluş hâlâ demokratik bir yapıya kavuşmamışsa...
Televizyonu nasıl seyretmeliyiz? Bir kaç yayın kanalıyla yayın yapan ileri ülkelerin televizyonları bile, bizimki gibi aralıksız seyredilmiyor. Öyleyse, gündüz televizyon programları arasında bir seçme yapmalıyız.

Televizyonlu yaşam

Nevzat SIKIK
ÖĞRETMEN

Son on yıldır hiçbir araç halkımızı televizyon kadar etkileyememiştir. Göze ve kulağa seslenen televizyon, çağımızı atomdan sonra en çok etkileyen buluştur. Kamuoyu yaratmada kitle iletişim araçlarının yararı artık yadsınamaz olmuştur. Hele bizim gibi okur-yazar oranı düşük, geri kalmış bir ülkede, kitle iletişim araçlarına sahip olanların yapamayacakları iş yoktur. Ülkemizde düzenli okuyucu fazla değildir. Kimi tembellikten okumaz, kimi de olanak bulamaz. Ama televizyonu okur-yazar olan da, olmayan da seyredebiliyor; dünyada, ülkemizde olan bitenden haberdar oluyor ve çeşitli kültür ürünlerinden televizyon sayesinde nasibini alabiliyor. Önceleri komşu köyde, mahallede gelişen olaylardan haberdar olmayan insanımız, şimdi dünyanın öbür ucundaki olayları anında duyabiliyor haklıdan yana çıkabiliyor. (Yalnız büyük haber ajansları doğru haber veriyor, gerçekleri saptırmıyorsa.)

Kamuoyu yaratmada bu denli korkunç bir silah olan televizyonun halkımız üzerinde ne gibi etkisi olmuştur? İyi ve kötü yönleriyle inceleyelim.

1 Televizyonun yararlı yönleri: Uzun uzadıya kitaplara kapanıp okumayı çoğumuz yapamaz, bir iki saatlik okuma sonucu sıkılır ve kitabı kapatırız. (Ders kitapları açısından bu sıkıntıyı yok etmek için çok çalışıldı, sonuçta bol resimli kitapların öğrenciler için daha az sıkıcı olduğu görüldü ve ders kitapları resimlerle süslenerek okutulmaya başlandı.) Televizyon ise, görüntü ve sesi beraber veren bir yapıya sahiptir, dolayısıyla kitap gibi sıkıcı değildir. Böyle olunca da, okumaya sıkıldığımız dev edebi yapıtları, değerli belgeselleri, araştırmaları, kültür ürünlerini rahatlıkla, sıkılmadan televizyon karşısına geçip, çayımızı yudumlayarak saatlerce seyredebilmekteyiz. İşin en güzel tarafı, bu seyri bizimle beraber milyonlarca kişinin yapabilmesidir. Geçen yıl seyrettiğimiz «Demiryollarımız» belgeselinin içerdiği bilgiyi en az yüz kitap karıştırdıktan sonra bulabilirdik. Ama değerli yapımcıların çalışmaları sonucu birkaç saatlik seyirden sonra, gerekli bilgiyle donandık ve demiryolları adına oynanan oyunu anlayabildik. Böyle binlerce değerli yapıtları televizyonumuzdan görmek mümkün, yeter ki TRT'yi yozlaştırmak isteyenlere fırsat verilmesin. İkinci Dünya Savaşı'yla ilgili yabancı belgesel dizilerin dev edebi yapıtları (Harp ve Sulh, Suç ve Ceza gibi), dünya klasiklerini milyonlarca kişi televizyon olmazsa nerede okuyacak, nasıl okumaya olanak bulacaktı?

Televizyon, bu güzelim belgeseller, kültür ürünleri yanısıra dünyayı evimizin içine girdirebiliyor. Ta Nikaragua'da iç savaşta ölenler için günlerce üzülmedik mi? Dünya halkları tek vücut olup Somoza'ya dişlerini sıkmadı mı? Ülkemizi karanlığa boğmak isteyen bir avuç faşistin terör eylemlerini kitlelerin gözleri önüne sererek köşeye sıkıştırmada televizyonun katkısını yadsıyabilir miyiz?

Bu denli yararlı bir aygıt olan televizyon, halktan yana olmayanların eline geçtiğinde de o denli zararli bir aygıt durumuna düşer. İşte o zaman televizyona, barış döneminin atom bombası diyebiliriz. Çünkü halkı uyutmada, yanlış kamuoyu yaratmada, tüketimi kamçılamada, kültürü yozlaştırmada, psikolojik bunalımlara yol açmada televizyondan daha etkili bir silah yoktur. Televizyonu geçmiş iktidarlar amaçları doğrultusunda çok iyi kullanmışlardır.

Hatırlarsınız, geçmiş iktidarlar döneminde Türk kamuoyunda en çok konuşulan, tartışılan konu TRT Genel Müdürlüğü olmuştu. Gerçi hâlâ da öyle ya.

Siyasilerimiz, kitle iletişim araçlarının halk üzerindeki etkilerini görmekte ve bu araçları ele geçiren kimselerin neler yapabileceğini bilmektedir. Bizim gibi, kültür düzeyi düşük, kimi yerlerdede hâlâ feodal düzenin kalıntılarını barındıran, kültürel etkinlikleri belirli yerleşim merkezlerinde toplanmış bir ülkeyseniz, halkın tek eğlence kaynağı, tek haber kaynağı televizyonsa ve günün beş altı saatini halkımız bu aygıtın önünde geçiriyorsa, bu aygıtla kitleleri istediğiniz gibi yönlendirebilirsiniz. Öyleyse şimdi de televizyonun kitleler üzerindeki zararlı etkilerini görelim.

2 Televizyonun zararlı yönleri; Her yeni buluş, kullanan kişilerin elinde zararlı veya yararlı olabilir. Televizyon için de durum aynıdır. Büyük bir enerji kaynağı olan nükleer enerjiden nasıl atom bombası yapılarak milyonlarca kişi yok edildiyse, şimdi de büyük televizyon kuruluşları barış döneminde buna benzer bir işlev yapıyor. Halkı öldürmüyorsa da uyutuyor, canlı cenaze yapıyor. Dünyadaki büyük haber ajanslarıyla beraber çalışan televizyon şirketleri, dünya kamuoyunu istedikleri gibi oluşturuyorlar. Durum böyle olunca, ister istemez biz de yanlış bilgiler alıyoruz.

CHP ağırlıklı iktidarın işbaşına gelmesinden sonra az da olsa demokratik bir yapı kazanan TRT, birkaç yapımcının kaliteli ürünleri yanısıra, hâlâ yoz yabancı diziler, reklamlarla zaman öldürüp duruyor. Kitlelerin bu yoz ürünlerden ve reklamlardan nasıl etkilendiğini örnekleyelim.

a- Kültürel etkilenme: Zaten düzenli okuyanların az olduğu ülkemizde televizyonun yaygınlaşması, okuyucuların daha da azalmasına neden olmuştur. «Nasıl olsa akşam televizyondan haberleri dinliyoruz» diye günlük gazeteleri bile almaz olduk. Günlük gazete okumadığımız gibi, ne bir dergi ne de kitap okuyabiliyoruz. Akşam oldu mu, sustalı maymun gibi geçiyoruz televizyonun karşısına, ta ki yatağa girene dek kıpırdamadan seyrediyoruz. Dünyada olup bitenleri, amaçlı haber ajanslarının ağzından, yalanlı dolanlı dinliyoruz. Arkasından, kendi kültürümüze yabancı, Amerikan kültürüne hayranlık uyandıran dizi filmlere sıra geliyor.

Geçen yıl bir partinin mitinginde, bir başka parti lideri Amerikan dizi filmi (Zengin ve Yoksul)un kötü kişisinin adıyla anıldı. «FALCONETTİ ECEVİT.» Düşünün, artık bu diziler tosunları ne kadar etkilemiş ki, Türkiye'nin en büyük partisinin liderini yermek için dizi filmin kötü kişisinin adını kullanıyorlar, sanki Türkçemizde yermeyle ilgili kelime kalmamış gibi. Televizyonun kültürümüz üzerindeki etkisinin en güzel örneğini bu tosunlarımız vermiştir.

Okur-yazar olmayan, okur-yazar olup da okumayan, veya az da olsa okuyanların çoğunluğu televizyonun kültür asimilasyonuna uğramış, halkımızın büyük bir bölümü, dünyaya ve ülkemize televizyonun taktığı gözlükle bakar hale gelmiştir. Günlük yaşamımıza, kültürel etkinliklerimize televizyon hakim olmuştur.

Düzenli okuyucuların evine televizyon girdi mi, onlar da artık okuyamıyorlar. Çünkü ailenin diğer fertleri televizyonu bir an olsun kapatmıyorlar ki... Önceleri, eve gelen bir eş dostla gece yarılarına kadar derin sohbetler edilir, dertleşilir, konuşulurdu. Televizyonun yaygınlaşması dostlukları da öldürdü. Eve gelen bir eş dostla konuşmak, sohbet etmek mümkün mü, gözlerimizi televizyondan ayıramıyoruz ki konuşup sohbet edelim. Bazan haklı yakınmalara da tanık oluyoruz. «Yahu kapatın şu zıkkımı da iki çift laf edelim. Buraya televizyon seyretmeye gelmedik» gibisinden.

İşyerlerinde de en büyük sohbet kaynağı televizyon programları oldu. «Akşamki dizi filmi nasıldı?» diye bir tartışma başlar, sürer gider.

Geçenlerde, Adana'nın gecekondu mahallesinin birinde ilginç bir olayla karşılaştım. Yeni doğan çocukların çoğuna «Semen ta, Seli» veya diğer televizyon dizi filmleri kahramanlarının adları verilmiş. Dilimize yabancı olan bu kelimeleri de, diğer yabancı kelimelerde olduğu gibi Türkçeleştirmişler. Kültür düzeyi düşük bir halkın televizyonuna bunca yabancı program girerse, adlarımız da değişir, geleneğimiz de, göreneğimiz de. Sonra neden değişmesin, amacımız Türkiye'yi küçük Amerika yapmak değil mi?...

Yine ilginçtir, Maraş katliamı davasında sıkıyönetim savcıları kimlik tesbitinde güçlük çekmişler. Suçluların çoğunluğu adına ve soyadına itiraz edip, adının ya da lakabının Columbo veya diğer dizi kahramanlarından birinin adı olduğunu iddia etmiş.

Dikkatinizi çekerim, nedense televizyon dizilerinde en çok tosuncuklar etkilenmekte. Bence bu, tosunların fazla kültürlü (!) olmalarından ileri geliyor.

b- Televizyonun diğer zararlı etkileri: Günün sekiz saatini işyerinde, iki saatini dolmuş sırasında, dört saatini kuyruklarda geçirmekle bir yay gibi gerilen bünyemiz, soluğu televizyon karşısında alıyor. Günlük yaşamın dertleri yetmiyormuş gibi, akşam da televizyon dizilerindeki kahramanlarının dertlerini yükleniriz. Dizi filmlerdeki gerilimin çözümü haftaya kalsın, arkasından haberler başlar, günbegün tırmanan faşizm, bombalı saldırılar, ölümler, kıyımlar ve tüm bu olanları umursamayan liderlerin kısır politik çekişmeleri, bardağı taşıran son damla olur.

Televizyonun yaptığı yalnız bunlarla kalsa, öper başımıza koruz. Ya reklamlar; önceleri çocuklar konuşmaya «anne, baba, dede» diye başlardı. Şimdiyse «Cin cin, Tipitip, Çokomilk»le konuşmaya başlıyorlar. Bir karış çocuk, laf anlatamazsın; alsan olmaz, almasan olmaz. İş çocukla kalsa, gene razıyız. Hanım ucuz diyerek halıfleks ister, parça parça mobilya ister, boydan boya perde ister, misafir için lezzo ister.

Reklamlar, lüks tüketimi kamçılamak, kişilerin duygularını yaralamak, sömürmek için elden geleni geri koymazlar. Örneğin iki tıraş sabunu vardır. Reklamı yapılanla tıraş olan kişi, daha çabuk ve rahat tıraş olur, dışarıda bekleyen güzel bayanı arabaya attığı gibi alır götürür. Eğer gençler, reklamı yapılan tıraş sabununu kullanırlarsa güzel bayanlarla daha kolay arkadaşlık kuracaklardır. Bazan da ünlü bir Yeşilçam aktörü reklamlarda görülür. Amaç, bu ünlünün hayranlarının duygularını sömürerek satış yapabilmektir. Görüldüğü üzere, reklamlar kişileri en ince yerinde yakalamak isterler, çoğumuz da bu ince yerimizi ele veririz.

Sokaktaki çocukların tekerlemelerinin çoğunluğu reklamlardan alınmış. Bakkalınıza, manavınıza gittiğinizde çocuklara kulak kabartın, şunları duyacaksınız: «Öğren de gel, boyum uzun, boyum kısa, biraz göbek, biraz ense» veya «hadi yine iyisiniz» vb.

Televizyonun bir diğer zararlı yönü de, aşırı beyin yorgunluğu yaratmasıdır. Sinemada, tiyatroda seyrettiğimiz değerli bir yapıtı günlerce unutmaz, onun etkisinde kalır, yapıt hakkında konuşur, tartışırdık. Ama şimdi, iyi de olsa kötü de olsa günde bir iki televizyon dizisi veya tiyatro seyrediyoruz. Bir yapıtı sindirmeden, bir başka yapıt geliyor; bir belgeseli özümlemeden, diğer bir belgesel izliyoruz. Böyle olunca da, hiç bir yapıtı gereğince anlamıyoruz. Beynimizde bir karmaşadır sürüp gidiyor, yığın halinde kavramlar, kopuk kopuk, parça parça olaylar. Geçen haftaki yabancı filmi sorsam acaba kaçınız hatırlarsınız? Beynin unutma özelliği olmasaydı, televizyonun elinden çekeceğimiz vardı.

C- Televizyon nasıl seyredilmeli: Televizyonun halkımız üzerinde bıraktığı kötü etkinin temelinde, televizyon seyretmesini bilmemek yatıyor. Çoğunluğumuz, akşam saat beşte İstiklal Marşı'yla açar, gece oniki, birde yine İstiklal Marşı'yla kaparız. Yaklaşık günde altı yedi saat yayın yapan televizyonun tüm programlarının kaliteli olması beklenemez. Hele bu kuruluş hâlâ demokratik bir yapıya kavuşmamışsa ...Televizyonu nasıl seyretmeliyiz? Birkaç yayın kanalıyla yayın yapan ileri ülkelerin televizyonları bile, bizimki gibi aralıksız seyredilmiyor. Öyleyse, gündüz televizyon programları arasından bir seçme yapmalıyız. Hangilerinin seyredilebilir olduğuna karar verip, bütün gecemizi televizyon önünde geçirmemeye gayret etmeliyiz. Hiç olmazsa, günlük bir gazete veya birkaç sayfa kitap okuyarak televizyonun baskısından az da olsa kurtulmalıyız. Deneyin, göreceksiniz ki akşam yatağa daha rahat gireceksiniz ve dizi filmlerin geriliminden kurtulup güzel bir uyku çekeceksinizdir.

yorum
OYA BAYDAR

Memurlar ve işçiler : II

BUGÜN Türkiye'de, işçi, memur, küçük üretici, küçük esnaf, zanaatkâr, yani sabit ve dar gelirli kesim, yani nüfusun yüzde 80'i aynı sorun, aynı yük, aynı katlanılmaz durumla karşıkarşıyadır. Bırakalım istatistik hesapları, karmaşık endeksleri bir yana, çarşıya pazara çıkan, günlük alışverişini yapan her ev kadınının, her aile babasının, her kişinin, hayret ve dehşetle farkettiği gerçek, zorunlu ihtiyaç maddeleri fiyatlarının günbegün, başdöndürücü bir hızla yükseldiğidir. Uzun süre çarşıya çıkmamış kisi yanılıp da birşeyler almaya kalksa hayret çığlıkları atmaktan, şaşkınlıktan küçük dilini yutmaktan kendini alamamakta, sonra da kara kara düşünmeye başlamaktadır.

BOZUK düzenin sonucu olan ve doğrudan doğruya tekellerin, tekelcilerin ve onların ekonomik siyasal düzeninin sorumlu olduğu Cumhuriyet tarihinin en büyük ekonomik ve toplumsal bunalımı, gelir ve gider ölçülerini kökünden değiştirmiş ve bu değiştirme süreci içinde, olan işçisiyle, memuruyla, esnafıyla, tüm emekçilere olmuştur.

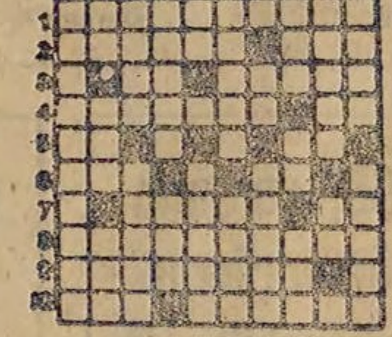
TEKELCİLERİN, genel olarak sermayenin pek korktuğu büyük toplusözleşmeler dönemine gelinmiştir. Bu yıl toplusözleşme yapacak ve ücret zammı ve diğer haklar için toplusözleşme masalarına oturacak işçiler, toplusözleşme düzenine göre, son ücret zamlarını iki yıl önceki toplusözleşmelerde almış olan işçilerdir. Demek ki, sayıları yarım milyonu bulan bu işçilerin ücretlerinde son iki yılda hiçbir artış olmamıştır. Oysa son iki yılda, hayat en az üç dört kat pahalılaşmıştır. Sermaye kesimi yüzde 50 zamlar karşısında bile büyük feryatlar koparırken, en ilkel matematik bilgisine sahip olan kişi ücretlerin 1977'deki satınalma güçlerini korumaları, yani gerçek ücretlerin değil artmak 1977'deki düzeyinde kalabilmesi için bile, en az yüzde 400'lük zamların gerekliliğini hemen ortaya çıkarır. Sermayenin ve borazanlarının tüm feryatlarına, ücret artışlarından yakınmalarına rağmen, işçi kesiminin satınalma gücünün iki yıl öncesine oranla artmak bir yana, kat ve kat düştüğü bilimsel olarak da saptanan bir gerçektir.

BU GERÇEKLER ortadayken, tekelciler, utanmadan sıkılmadan ve kendi kâr artışlarından hiç sözetmeden işçi ücretlerinin yüksekliğinden dem vurdukları gibi, bununla da yetinmeyip, emekçi kesimleri ücret konusunda karşıkarşıya getirmeye, özellikle de memur kesimini işçilerin karşısına çıkarmaya çalışmaktadırlar.

BİR KERE, anlatılan hikâyeler, «müdürden fazla ücret alan işçi» masalları, ya tüm Türkiye'de parmakla gösterilecek özel olaylardır, ya kesinlikle yalandır, yada neredeyse yüzde 50'si kesilen brüt ücretler ve yan ödemeler üzerinden yapılan kötü niyetli, çarpıtıcı hesaplardır. İkincisi, memurların ekonomik bakımdan ezilmekte olmaları kimin suçudur? İşçilerin mi? İşçiler mi ödemektedir memurların maaşını? Yada ulusal gelirden işçilerin aldıkları pay, memurların aleyhine artmakta mıdır? Kesinlikle hayır. Eğer bugün memurlar ekonomik bunalımın dayanılmaz yükü altında böylesine eziliyorlarsa, bunun suçlusu doğrudan doğruya tekelci sermaye, tekelci kapitalizm ve onun siyasal düzenidir. Bugün memurların elinde sendikalaşma, toplusözleşme hakkı gibi, yetersiz de olsa yine de silah olabilecek haklar yoksa, kimdir bunun sorumlusu? İşçiler mi vermemişlerdir bu hakları memurlara. Yoksa tekelci sermaye, onun 12 Mart'ları, onun siyasal sözcüleri, onun emekçileri ezme amacı taşıyan gerici yasaları, yasakları mı?

MEMURLAR, sadece memurlar değil tüm emekçi kesimler, sermayenin bu oyununa, bu propagandasına gelmemelidirler. Düşman, karşısındaki güçleri bölmeye, birbirine düşürmeye çalışmaktadır. Oysa kurtuluş tüm emekçilerin, işçi sınıfı etrafındaki birliğindedir.

BULMACA

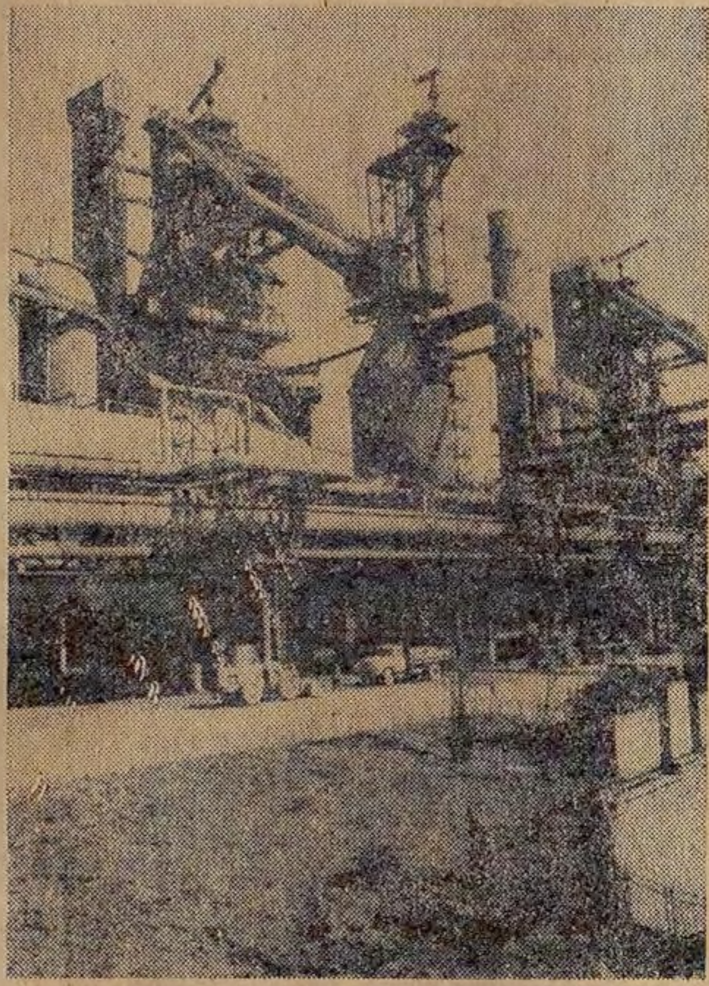
SOLDAN SAĞA: 1) İşverenin önlem almaması sonucu işçi ölümleriyle sonuçlanan olaylar (iki kelime) 2) Bir kadın adı - Değerli bir taş 3) Su - İlave etme. 4) Takip etmek, peşini bırakmamak - Mektup dip notu. 5) Tersi, iskambilde birli - Uzaklık anlatan kelime. 6) Sıcaklığı artıran fiziksel erk, hararet - Vilayet. 7) Gözlem - Şaşkınlık anlatan ünlem. 8) Kendi için bir şey alınmasını başkasına söylemek. 9) Çalışır halde olmak. 10) İnsan türünün belli başlı ve sürekli çeşitlerinden her biri - Bir cins iri at.

YUKARDAN AŞAĞI: 1) Kapitalizmden sosyalizme geçiş döneminin temel sosyal gücü. 2) Bir harfin okunuşu - Tersi kamış, hasırotu - Bir emir. 3) Türk olmayan han - Nehir. 4) Güzel kokulu bazı maddelerin ortak adı - Amerikan Hava Yollarının simgesi. 5) Tersi işaret - Sarhoş, mest. 6) Kamuoyu araştırması - Tersi bir kadın adı. 7) Beyaz - Tersi bir konu üzerinde görüş alışverişi. 8) Üst değil - Türk lirasının kısa yazılışı - Maden Tetkik Arama Kurumunun kısa yazılışı. 9) Yolun yokuşlu kısmı - Tersi, dünyanın uydusu. 10) Tersi yedi günden biri - «Temizle» anlamında bir emir.

DÜNKÜ BULMACANIN ÇÖZÜMÜ:

SOLDAN SAĞA: 1) Dıblan. 2) Siyonizm. 3) Zaman zaman. 4) Ek - FAO - esİ. 5) Gal - rN. 6) eB - Sıradağ. 7) lileZ - KİTİ. 8) Mn - Kefal. 9) edneR - Beka. 10) Keskin - raB.

YUKARDAN AŞAĞI: 1) Dize gelmek. 2) Akabinde. 3) BSM - nS. 4) liaF - Selek. 5) Aynasız - rİ. 6) nozO. 7) Na - rakeB. 8) Şimendifer. 9) saS - alakA. 10) emnİ - ğilaB.

Bulgaristan'da matalurji üretimi 903 kat arttı

● Devrimin 35. yıldönümü ekonomik, politik, toplumsal başarılarla kutlanıyor

Dış Haberler Servisi — Sosyalist kalkınmanın başarıları, kazanımları barış, ilerleme ve dayanışma belgileri altında kutlanacak olan Bulgaristan Devrimi'nin 35. yıldönümü hazırlıkları sürdürülüyor. Bu nedenle yayınlanan bir resmi açıklamada, sosyalizmin Bulgaristan'a getirdikleri, şöyle özetleniyor:

Metalurji sanayi 1939'a oranla 903 kat, kimya sanayii 462 kat, makina yapımı ve metal işleme sanayii 1129 kat arttı. 1960'a oranla 6 kat fazla elektrik üretiliyor. İşgücü yetersizliği olan Bulgaristan'da sanayi alanında yine 1960 yılına oranla, makine yapımı 13 kat, kimya ve kauçuk sanayi 13 kat, inşaat sektörü 7.2 kat gelişti. Fotoğrafta ünlü metalurji tesisleri görülüyor.

PAKİSTAN'DA ERKEN SEÇİME GİDİLMESİ İSTENDİ

İslamabad (A.A.) — 5 partiden oluşan Pakistan Ulusal ittifakının Başkanı Maulana Mahmut, Pakistan'da işbaşında bulunan General Ziya Ül Hak Başkanlığındaki Sıkıyönetim Hükümetine son vermek amacıyla erken seçime gidilmesini istedi.

Mahmut, çağrısında, erken seçim ne kadar çabuk yapılırsa işbaşındaki hükümetin yerine sivil bir yönetimin o kadar çabuk geçeceğini kaydetti.

Pakistan'da Sıkıyönetim 1977 Temmuz'da Buttoyu deviren Ziya Ül Hak tarafından ilan edilmiş ve daha sonra Butto idam edilmişti.

Fas, Cezayir'e saldırmaya hazırlanıyor

● Batı Sahra'dan çekilmeyi reddeden Kral Hasan, Polisario'yu destekleyen Cezayir'e açık cephe aldı

Dış Haberler Servisi — Moritanya hükümetinin Polisario ile bir barış anlaşması imzalayarak, Batı Sahra'dan çekilmesiyle tek başına kalan ve Polisario ile savaşmayı sürdüreceğini bildiren Fas, şimdi de Polisario'yu desteklediği gerekçesiyle Cezayir'e saldırmaya hazırlanıyor.

Fas'ın başkenti Rabat'da yayınlanan ve Fas hükümetinin sözcüsü durumunda olan El-Magrib gazetesi, Cezayir'in desteğiyle Polisario Cephesi'nin Fas sınırı boyunca askeri yığınak yaptığını ve saldırıya geçmeye hazırlandığını öne sürdü. Gazete, Cezayir'in Polisario'yu desteklemeye devam etmesi halinde, Fas'ın «eli kolu bağlı» kalmayacağını belirtti.

Bilindiği gibi Fas Kralı II. Hasan kısa bir süre önce, Cezayir'i Polisario'yu desteklediği için tehdit etmiş ve Polisario saldırılarının sürmesi halinde kendilerinin de Cezayir'e karşı misillemeye geçeceklerini belirtmiştir. Mısır Devlet Başkanı Sedat da yaptığı bir açıklamada Fas'a yardımcı olmak üzere asker göndermeye hazır olduğunu bildirmişti. Bu arada Amerikan 6. Filo'ya bağlı savaş gemilerinin Fas limanlarına uğradıklarına dikkati çeken gözlemciler, Fas'ın, son günlerde büyük miktarda silah satın aldığını da belirtiyorlar.

Şili halkıyla dayanışma haftası başladı

Dış Haberler Servisi — 4-11 Eylül tarihleri arasındaki Şili halkıyla dayanışma haftası başladı. Dünya Sendikalar Federasyonu'nun Şili askeri - faşist cuntasına karşı uyguladığı boykottan sonra Uluslararası Hür Sendikalar Federasyonu da Pinochet cuntasına karşı boykot uygulamaya karar verdi. 4-11 Eylül Şili halkıyla dayanışma kampanyasının yeni boyutlara ulaştığını kaydeden gözlemciler, Uluslararası Hür Sendikalar Federasyonu'nun bu kararının büyük önem taşıdığını kaydettiler.

Çeşitli ülkelerde düzenlenen Şili halkı ile dayanışma gösterileri büyük bir yoğunluk kazanırken, dış ülkelerde yaşamakta olan Şilililer de büyük çaplı protesto gösterileri düzenliyorlar.

Berlinguer, SBKP Genel Sekreteri Brejnev'le görüştü

● İki parti arasındaki görüşmelerden sonra, ortak bir bildiri yayınlandı

Dış Haberler Servisi — Sovyetler Birliği Komünist Partisi Merkez Komitesi Genel Sekreteri Leonid Brejnev ile Sovyetler Birliği'nde bulunan İtalyan Komünist Partisi Merkez Komitesi Genel Sekreteri Enrico Berlinguer arasında yapılan görüşmede, değişik toplumsal sistemlere sahip ülkelerin barış içinde yanyana yaşamaları ilkesinin uluslararası ilişkilerde hakim eğilim olması için savaşım kararlılığı vurgulandı. Brejnev - Berlinguer görüşmesinde, Leonid Brejnev'in Enrico Berlinguer'e, Sovyetler Birliği'nde komünist kuruculukta elde edilen başarılar hakkında bilgi verdiği, Berlinguer'in de bu başarılardan büyük memnunluk duyduğunu belirttiği açıklandı. Toplantıdan sonra yapılan ortak açıklamada, uluslararası güvenliğin sağlamlaştırılmasına ve silahlanma yarışına son verilmesine yönelik çabaların artırılması gereğine işaret edildi ve SALT-2 anlaşmasının, uluslararası güvenliğin sağlamlaştırılmasında büyük bir adım olduğu belirtildi.

Açıklamada, iki partinin toplumsal sistemleri değişik devletler arasında her çeşit ilişkilerin bu alanda büyük bir rol oynadığı belirtildi. İki lider, Avrupa'da barışın pekiştirilmesinde komünist ve işçi partilerine demokratik örgütlere büyük bir sorumluluk düştüğünü bildirdiler ve halklar arasında düşmanlık tohumu ekme çabalarına, antikomünizme, sosyalist ülkeler ve ulusal kurtuluş hareketlerine yapılan iftiralara karşı kararlı bir savaşım verilmesi gerektiğini vurguladılar.

Öteyandan, İtalyan Komünist Gençlik Federasyonu Genel Sekreterinin de Sovyetler Birliği'ne giderek Kırım'daki uluslararası çocuk kampını ziyaret ettiği açıklandı.

Kuzey Avrupa ülkeleri SALT-2'yi destekliyor

● ABD'de 50 demokratik örgüt, SALT'ın uygulanmasını istedi

Dış Haberler Servisi — Kuzey Avrupa ülkeleri, Danimarka, İsveç, Norveç ve Finlandiya Dışişleri Bakanları yaptıkları ortak toplantıdan sonra, SALT-2 anlaşmasının uluslararası yumuşamaya yapacağı katkının önemini vurguldılar ve SALT-2 anlaşmasını desteklediklerini açıkladılar. Toplantıda önemli dünya sorunları tartışıldı. Kuzey Avrupa ülkeleri dışişleri bakanları İzlanda'nın başkentinde biraraya geldiler.

Ayrıca Washington'da bir basın toplantısı düzenleyen 50 demokratik kuruluş ABD senatosundan SALT-2 anlaşmasını onaylamasını talep ettiler. 39'u sendikalardan oluşan demokratik kuruluşlar, Kongre ve senatoda SALT-2 üzerine yürütülen tartışmalarda bu isteğin gözönüne alınmasını istediler.

Mahabad'da binlerce Kürt ordunun çekilmesini istedi

Dış Haberler Servisi — İran'ın Mahabad kentinde düzenlenen kitle gösterisinde binlerce kişi, ordunun ve Humeyni milislerinin kentten çıkmasını istedi. Kürtler üzerindeki baskılara son verilmesini talep eden göstericiler, hükümetin Kürt liderleriyle görüşmelere başlamasını, Şeyh İzettin Hüseyni ile Abdurrahman Kamessemlu'nun da önderleri olduklarını haykırdı.

Bilindiği gibi Humeyni, Kürtlerden Hüseyni ve Kassemlu'yu kendisine teslim etmelerini istemiş, Mahabad'a ordu birliklerini ve kendi milislerini göndermişti.

Mahabad'daki gösteriler sırasında kent valisi gösteriyi dağıtmak üzere talimat aldı. Bunun üzerine göstericilere hitaben bir konuşma yapan vali temsilcisi, gösteriye son verilmesini istedi. Göstericiler, belgiler söyleyerek protestoda bulunduktan sonra disiplinli bir biçimde dağıldılar.

NEPAL'DE PAZAR GÜNÜ GENEL GREV YAPILIYOR

Dış Haberler Servisi — Bir Doğu Asya ülkesi olan Nepal'da pazar günü genel grev çağırısı yapıldığı bildiriliyor. Nepal ilerici güçlerinin işçi, kadın ve öğrenci örgütlerinin ortaklaşa yaptıkları çağrıda, genel grevin başta başkent Katmandu olmak üzere tüm ülkede uygulanacağı bildiriliyor. Genel grev sırasında büyük kitle gösterileri ve yürüyüşlerinin yapılacağını belirten Katmandu'daki gözlemciler, ilerici güçlerin amacının, gerici - işbirlikçi hükümeti düşürmek ve yerine daha demokratik bir hükümet getirmek olduğunu ifade ediyorlar. Bu arada ordu birliklerinin ve güvenlik kuvvetlerinin de alarm duruma getirildiği gelen haberler arasında.

Hatırlanacağı gibi, Mayıs - Haziran aylarında önceleri öğrencilerin daha sonra da işçilerin protesto yürüyüş ve gösterileri sırasında ordu ve polisin ateş açması sonucu yüzlerce öğrenci ve işçi ölmüştü.

CASTRO, BM'DE KONUŞACAK

Havana, (ANKA) — Küba Devlet Başkanı Fidel Castro'nun ABD'ye giderek 18 Eylül'de toplanacak Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'na katılacağı bildirildi.

Belirtildiğine göre, Castro New York'a giderek Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'na katılmak istediğini, bağlantısız ülkeler zirve toplantısı nedeniyle Havana'da bulunan Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri Kurt Waldheim'la yaptığı görüşme sırasında açıkladı.

Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'nun açılış oturumunda Castro'nun bağlantısız ülkeler grubu'nun lideri sıfatıyla bir konuşma yapmasının beklendiği bildiriliyor.

DIŞ POLİTİKA

HÜSEYİN BAŞ

Havana Zirvesi

Bağlantısızların Havana zirvesi sürerken emperyalist odakların hareketi bölme çabaları da giderek yoğunlaşıyor. Batı basınında üretilen bu yöndeki haberlerin önemli bir bölümü, doğal olarak, ülkemiz basınına da yansıyor. Suya da sabuna da dokunmamayı «nesnellik», muğlaklığı «bilimsel» tavır sanan kimi şaşkınlar da, kimi zaman bile isteye, kimi zaman da farkında bile olmadan, Bağlantısızlık hareketini dinamik özünden saptırmaya yönelik emperyalist oyununun değirmenine su taşımakta adeta birbirleriyle yarışmaktadırlar.

Örneğin ciddi gazetelerimizin birinin Bağlantısızlar zirvesiyle ilgili olarak hazırladığı gerçekten başarılı ekte. bir «akademisyen» sömürgeciliğin tasfiyesinden bu yana dünya politikasında önemli bir öge olarak ağırlığını duyuran «Bağlantısızlar» hareketi içinde yer alan az gelişmiş ülkeleri «iki süper güç» arasında bocalayıp duran ve bu egemen iki süper güç tarafından bir türlü «rahat bırakılmayan» ülkeler olarak tanımlamaya kalkışmaktadır.

«Bağımsızlık bundan böyle genç ülkelere, dünya sisteminde kendi iradeleri ile var olmanın kapısını açmış gibi görünürken, kapının arkasında iradeleri dışında çizilmiş olan iki yol yatmaktaydı: Batı'ya ya da Doğu'ya giden yol. Bunlardan birisi arasında seçim, yeni türden bağımlılıklar yaratabileceği gibi, kutuplar arası bir çatışmanın da içine çekebileceği için ülke güvenliğini de tehlikeye sokabilecektir» türünden düşünceler, yürekler acısı tutarsızlığı bir yana, gerçekte Doğu ile Batı'yı, emperyalizmle sosyalizmi aynı sepete koyarak, emperyalizm lehinde örtülü tavır almayı amaçlayan klasik emperyalist propogandanın kırıntıları arasında yer almaktadır. Bağlantısızlık hareketini dinamik özünden saptırmaya yönelik emperyalist propogandanın klasik yöntemleri, elbette ki, salt bunlarla sınırlı değildir. Örneğin bu kez «Boyalı Basında» ahkam kesen bir başka «akademisyen», işe değişik bir ayakoyunuyla OPEC üyesi ülkeleri, petrole yaptıkları zamlarla Üçüncü Dünya'nın yoksul ülkelerinin sırtından büyük zenginlikler toplamakla suçlamakta, doğrudan emperyalizme yönelik bir hareketi, yoksul ülkelere yöneltilmiş bir hareket gibi göstererek Bağlantısızları birbirlerine düşürmeye savaşmaktadır.

Pekin kliğinin Bağlantısızlar hareketini yozlaştırarak, işi Sovyetler Birliği düşmanlığına dönüştürme çabaları da kuşkusuz, aynı emperyalist oyun içinde yer almaktadır. Oysa, Pekin kliğinin Bağlantısızlar yönünde sürdürdüğü politikanın neden olduğu yıkımlar ortadadır. Angola'da emperyalistlerle ortak hareket, yine Angola'ya karşı Zaire'de oluşturulan asilerin yanında yer almak, Şili'de Pinochet'yi, Nikaragua'da Somoza'yı tutmak, Umman'da Sultan Kabus'a arka çıkmak, İran'da Şah'la flört etmek, Etyopya-Somali çatışmasını kışkırtmak, Vietnam'la Kamboçya'nın arasını açmak, Vietnam'a saldırmak, Arap dünyasına ihanet eden Mısır'a destek olmak Pekin kliğinin Bağlantısızlar yönündeki olumlu (!) politikasının örnekleri arasındadır.

Yüze yakın ülkenin yer aldığı Bağlantısızlar hareketinin politik açıdan «homojen olduğu, elbette ki, söylenemez. Hareket içinde yer alan çok sayıda ülkenin şu ya da bu ölçüde henüz emperyalizmin sultas altında bulunduğu ise yadsınmaz bir gerçek. Kimi etkin ülkelerin, temel politikaları icabı, hareketin soyut bir biçimde «tarafsız» kalması gerektiğini savundukları ve bu yönde yoğun çaba harcadıkları da biliniyor. Bu nedenle, hareketin içinde çeşitli akımların ve eğilimlerin çatışmasını doğal karşılamak gerekmektedir. Ancak bu, hareketin yerinde saydığı anlamına gelmemektedir. Yapısından gelen tüm çelişkilere rağmen hareket, antiemperyalist, antikolonyalist, antiırkçı bir platform üzerine temellendirilmiştir. Diğer taraftan ulusal kurtuluş savaşlarını, kapitalist olmayan yolu seçmek suretiyle ekonomik bağımsızlıkla da tamamlayan ülkelerin sayılarının ve ağırlıklarının her geçen gün biraz daha artması ve bu ülkelerin başarılarının aynı yönde savaş veren ülkeler için örnek oluşturmaları, hareketin geleceği bakımından son derece umut verici bir olgu olarak görünmektedir. Bağlantısızların ekonomik kurtuluşlarını gerçekleştirmeleri ise, büyük ölçüde, Sosyalist Dünya'nın tüm alanlardaki çok yönlü ve çıkar gözetmeyen yardım ve desteğine bağlı kalmaktadır.

Olumlu tarafsızlık ya da bağlantısızlık iki sistem arasında «denge» kollamayı gerektirmez. Sosyalizme ve kapitalizme aynı uzaklıkta olma düşüncesi, bütünüyle emperyalizm tarafından tezgahlanan, Bağlantısızlık akımını yozlaştırmaya yönelik bir oyundur. Sosyalizme ve kapitalizme aynı uzaklıkta olmak kapitalizme ve emperyalizme yakın olmak, onun sultası altında kalmak demektir.

Bağlantısızlar hareketi, ulusal kurtuluşların, ekonomik kurtuluşla perçinlenerek sosyalizme ulaşılmasının çağdaş platformlarından biridir. Hareketi bu temel dinamiğinden saptırma çabaları akıntıya kürek çekmekten öte anlam taşımaz.

Dünyaturu

● **AVRUPA GENÇLİĞİNİN** silahlanmaya karşı örgütlü savaşımı güçleniyor. Avrupa'nın değişik ülkelerindeki gençlik örgütleri emperyalizmin silahlanma politikasına karşı ortak eylemler programını saptamak üzere Polonya'nın başkenti Varşova'da toplandılar. Dünya Barış Konseyi de silahlanmaya karşı savaşım için Batı Avrupa ülkelerindeki 50'ye yakın Barış Komitesine ortak bir program hazırladı.

Gierek, Fransa'ya gidiyor

Polonya Birleşik İşçi Partisi Genel Sekreteri ve Devlet başkanı Edward Gierek, Fransa Devlet Başkanı Giscard Destan'ın çağrılısı olarak pazar günü Paris'e gidiyor. İki gün sürecek görüşmelerde Avrupa güvenliği, genel yumuşama ve ikili ilişkiler ele alınacak.

● **MALTA** Başbakanı Dom Mintoff, Kuveyt'e yaptığı geziyi tamamlayarak, Ebu Zabi'ye gitti. Körfez ülkeleri gezisine çıkan Mintof, Ortadoğu'daki son gelişmeleri ve ikili ilişkileri görüşecek.

● **JAMAİKA'NIN,** Sahra Demokratik Arap Cumhuriyetini tanımasıyla, bu ülkeyi tanıyan ülke sayısı 29'a yükseldi.

● **DÜNYA** Sendikalar Federasyonu bir bildiri yayınlayarak El Salvador'daki diktatör Romero rejiminin özellikle sendikalara ve işçi hareketi önderlerine karşı giriştiği kıyımı kınadı.

● **İRAN** ve Suudi Arabistan'da alkolsüz bira satışının yasaklandığı bildirildi.

7-11 Eylül Dünya Çocuk Konferansı Moskova'da başlıyor

"AMACIMIZ İNSANLIĞIN ÇOCUKLARA BARIŞ VE GÜVENLİK DOLU BİR GELECEK YARATTIĞINI GÖRMEKTİR,,

Tüm dünya çocuklarının barış içinde, güvenlik içinde, dostluk ve kardeşlik içinde yaşamaları, konferansın temel ereği

«7-11 Eylül 1979 tarihleri arasında Moskova'da «Bütün Çocuklar İçin Barışçı ve Güvenlikli Bir Gelecek Uğruna» başlıklı uluslararası dünya konferansı yapılıyor. Ülkemiz, bu konferansta UÇY Demokratik Örgütler Platformu Başkanı Reha İsvan, İlerici Kadınlar Derneği Genel Sekreteri Zülal Kılıç, UÇY Ulusal Komitesi temsilcisi İffet Aslan tarafından temsil ediliyor. TİP Genel Başkanı Behice Boran da konferansın fahri konukları arasında yer alıyor.

Konferans konusunda Uluslararası Demokratik Kadınlar Federasyonu Başkanı Freda Brown'un açıklaması ve çağrısı şöyle:

Freda Brown

Dünya Çocuk Konferansı, Uluslararası Çocuk Yılı nedeniyle yapılan çok sayıda ulusal ve bölgesel girişimlerin doruğu olacak. Konferans, katılmak isteyen herkese açık. Kendilerini çocukların refahına adamış olan birçok örgüt, konferansa katılıyor.

Konferans'ın belgisi olan «Bütün Çocuklar İçin Barışçı ve Güvenlikli Bir Gelecek Uğruna» konusu, dört ayrı komisyonda tartışılacak. Çalışma grupları, komisyonlar için raporlar hazırlayacak; bu çalışma grupları, yedi uluslararası ve yedi ulusal örgütten oluşacak. Böylece, hazırlanan raporların dünyayı gerçekten daha geniş bir şekilde kapsamaları ve daha zengin olmaları sağlanacak. Hazırlık komitesi ve konferans için olduğu gibi çalışma grupları da, onlara katılmak isteyen ve konferansın amaçlarını ve ilkelerni kabul eden herkese açık olacak.

Gelişmekte olan ülkelerdeki çocukların durumuna özel bir dikkat gösterilecek. Konferansa katılanlar, çocuklara toplumun gıpta edilecek bir destek ve güvenlik sağladığı sosyalist ülkelerde sorunların nasıl ele alınıp çözümlendiğini öğrenmek olanağını bulacaklar.

Bu konferans birçok yeni örgütün de dikkatini çekmiş bulunuyor. Konferans, insanlığın en önemli, en hassas varlığı ile -çocuklarla ilgileneceğine göre, bu anlaşılabilir birşeydir.

Çocukları günümüzde çok büyük tehlikeler tehdit ediyor! Bunların birçoğu düşünülemeyecek kadar ürkünç; ama bunları düşünmek zorundayız!

Bu tehlikelere karşı göğüs gerilmeli, savaşılmalı ve ortadan kaldırılmalıdır.

İnsanlık, çocuğa verebileceği en iyi şeyi borçludur-bu konferansı örgütlemekten amacımız, insanlığın çocuklar için barış ve güvenlik dolu bir gelecek yarattığını görmektir.

● **KONFERANSIN GÜNDEMİ**

Moskova'da toplanan «Bütün Çocuklar İçin Barışçı ve Güvenlikli bir Gelecek Uğruna» konferansı, çocukları ilgilendiren bütün sorunları tartışacak. Konferans'ta kurulacak olan dört komisyonda ayrıntılı tartışmalar yapılacak. Komisyonların konuları şöyle dağıtılıyor:

1. Komisyon: Bütün çocuklara yaşama, sağlık ve refah hakkını garanti edebilmek için gereken ekonomik, toplumsal ve yasal koşullar. Anne ve çocuk korunması. Çocuk emeğinin sömürülmesine karşı savaşım. Çocuk Hakları Deklerasyonu'nun günün koşullarına uydurulması ve bir Konvansiyon hazırlanması.

2. Komisyon: Bütün çocuklar için ücretsiz ve zorunlu eğitim. Barış, ulusal bağımsızlık ve dostluk ruhunda eğitim. Çocuğun ve gencin kişiliğinin çok-yönlü gelişiminde toplumun ailenin, kültürün, dinlenmenin ve sporun sorumluluğu. Kitle haberleşme ortamının sorumluluğu.

3. Komisyon: Aşırı derecede elverişsiz toplumsal ve politik koşullar altında yaşayan çocuklar silahlı çatışmalar, sömürgeci baskı, ırkçı ve baskı rejimi altında yaşayan çocuklar, göçmenlerin, mültecilerin ve fakir yerlilerin çocukları için koruma ve dayanışma.

4. Komisyon: Sakat, yetim ve terkedilmiş çocuklara yardım.

SANAT... EDEBİYAT... KÜLTÜR...

SOVYET RUSYA'DA ONBEŞ GÜN

Yayın dünyası

A. Kadir - Ekim 1978 - İstanbul

● Cavit TUNCER

İNSANLIĞIN geleceğine ilişkin çok karamsar tablolar sergileyen, geçersizliği çoktan kanıtlanmış bazı teorilerin, bugün de değişik görünümler altında kendilerine «bilimsel» dayanaklar bulmaya çalıştıklarına tanık olmaktayız. Bilimsel-Teknik Devrim çağının «katı gerçekleri» üzerine ahkam kesmeye pek de özenen böylesi teorilerin günümüzdeki savunucuları, insanlığın bir nüfus patlaması tehlikesiyle yüz yüze geldiğini, yakın bir gelecekte insanların temel gereksinimlerini karşılamanın büsbütün güçleşeceğini ve eninde sonunda içine düşeceği bir felaketin uçurumuna insanlığın hızla yaklaştığını öne sürerler.

BURJUVA toplumu gerçeğinden yola çıkan böylesi teoriler ve uzantıları, artık kapitalist sistemin tümüyle iflas ettiğini gözler önüne sererken; yeni tip bir tarihsel toplum, sosyalizm aşamasını tamamlamış ve komünizmin eşiğine adımını atmış Sovyet toplumu gerçeğinin somut verileri karşısında tüm dayanaklarını yitiriyor.

BÜYÜK Oktobr Devrimi'nden 60 yıl sonra Sovyetler Birliği toplumunun ulaşmış bulunduğu tarihsel aşama, geniş halk kitlelerinin yoksullaşmaya mahkum olduğu iddialarını da, savaşın kaçınılmazlığını kanıtlama çabalarını da yerle bir etti. Burjuva hinliğinin en incelmiş yöntemleriyle kapitalizmin çürümesini ve can çekişmesini genelleştirerek sistemler ötesi bir «sanayi toplumu»nun kendine özgü «bunalımı»na indirgeme yeltenişlerini kesin bir yenilgiye uğrattı.

SOVYET Yazarlar Birliği'nin 1978 yılında düzenlediği **Puşkin Şenliklerine** çağrılı olarak katılan A. Kadir, gezi izlenimlerini «Sovyet Rusya'da Onbeş Gün» adlı kitabında anlatıyor. Nazım'ın mezarını ziyaret, Lenin Müzesi'ndeki gezi ve uygarlığın dev kazanımları ile tüm doğa güzelliklerinin iç içe girdiği kentlerin, kasabaların, köylerin iç açıcı görünümleri... Yalnız, tüm bu güzellikleri sergileyen ülkenin bugünkü adının Sovyet Rusya değil, Sovyetler Birliği olduğunu hatırlatalım. Sovyet Rusya artık çok gerilerde kaldı.. Yazar, Sovyetler Birliği'ndeki toplum yaşamından çok çarpıcı örnekler sunmuş. Sanatsever, barışsever, çalışkan ve güleryüzlü Sovyet insanının çizgilerini, insanlar arasındaki dayanışmayı, doğaya tutkunluğu ve her yönüyle sağlıklı bir toplum düzeninin geleceği kucaklayışını bulabiliyorsunuz. A Kadir'in satırlarında. Sovyet toplumu, bütün temel sorunlarını çözümleme mutluluğuna erişmiş, ülkede çağdaş uygarlığın nimetlerinden yararlanamayan insan kalmamış. Çocuklar dünyaya gözlerini mutlu açıyorlar orada. Gençlik huzur içinde. Kadın-erkek eşitsizliği tarihe karışmış. Kentli ile köylüyü ayırdetmek olanaksız. Yöneticiler kendilerini halkın hizmetine adamışlar. Tarihte ilk kez tanık oluyoruz böylesi bir duruma.

«EY savaş isteyenler, bir parça yürek varsa sizde, gelin görün burasını, hem de bu NÖTRON bombası devrinde. Sonra isterseniz gidin, yakın yıkın dünyayı! Çocuklar gitsin, oyuncaklar kalsın.» Evet, böyle söylüyor A. Kadir. İnsanlığın savaşsız, sömürüsüz bir dünyaya doğru atılan ilk görkemli adımlarını buluyoruz Sovyet toplumunda.

«MHP Kapatılmalı mı, Neden?» sorularını kapsayan soruşturmamız, özel olarak örgütlenmemesine rağmen gene de şaşırtıcı bir ilgi gördü. Özellikle İSTA muhabirleri bölgelerindeki demokratların görüşlerini aldılar ve yolladılar. Kendisine soruşturma için başvurmamış nice okurumuz da katıldı soruşturmaya. Soruşturmamızın sonuçlarının sayısal bir dökümünü sunmayı «abes» buluyoruz. Şu ya da bu netlikle, soruşturmamıza katılanların —bir kaç eksiği ile— tümü MHP ve ÜGD'nin kapatılmasının zorunlu olduğunu vurguluyordu.

Soruşturmamızın yayınını önümüzdeki günlerde sona erdirmek istiyoruz. Ancak postadan gelen «yanıt» yağmurunun sonu gelmiyor. Bu durumda, teknik zorlukları da gözönüne alarak, soruşturmamıza katılan okurlarımızın adlarını yayınlamakla yetineceğiz. Böyle yapacağız, ancak en küçük bir yanlış anlamaya yol açılmasını da istemiyoruz. Sadece adlarını yayınlamakla yetindiğimiz okurlarımızın yolladıkları yanıtlarla, daha önce yayınlanan yanıtlar arasında ne içerik bakımından, ne de önem bakımından en ufak bir fark yok. Uygulamamız salt teknik zorunluklara dayanıyor. Soruşturmaya yanıt veren tüm okurlarımıza burada bir kez daha teşekkür ediyoruz. Soruşturmanın yanıtlarından çıkan toplu sonucun, ülkemizde demokrasi güçlerinin istemlerinin yönünü ve içeriğini somut olarak ortaya koyduğu inancındayız.

- **ZEKİ TEMEL DENİZ:** CHP Akçaabat Gençlik Kolu Sekreteri
- **TURGUT EROĞLU:** Gezin Halk Kültür Derneği Başkanı
- **MEYADUN KÖYÜ:** Ergani, Koyunalan Köyü Muhtarı
- **HASAN AKBAŞ:** İGD Kırıkkale Temsilcisi
- **SALİH CAM:** Seydişehir Alüminyum Fabrikası Haddehane Baştemsilcisi
- **ARMAĞAN KOÇ:** Seydişehir Alüminyum Fabrikası Dökümhane Temsilcisi
- **KEMAL SUNGUR:** Seydişehir Akçalar Köyü Maden-İş Köy Komitesi üyesi
- **KERAMETTİN EKŞİ:** Seydişehir Gevrekli Kasabası Maden - İş Köy Komitesi üyesi
- **İRFAN ALPASLAN:** YSE-İŞ Sendikası Eğitim Sekreteri
- **TURAN FORTACI:** CHP Gençlik Kolları Genel Yönetim Kurulu üyesi
- **TURGAY KUNT:** İGD Sakarya Şube Başkanı
- **AYDOĞAN SEZER:** CHP Sakarya Merkez İlçe Sekreteri
- **HASAN CEVHER:** Genel-İş Sendikası Sakarya Şube Başkanı

● DEVAM EDECEK

SANSÜR TÜZÜĞÜ BASKILARIN YENİ BİR UYGULAMASIDIR

● Y. BOZ

Anımsanacağı gibi, Türkiye'de sinema çalışmaları, yaklaşık olarak 40 yıl faşist Mussolini İtalyası'ndan aktarılan 19.7.1939 tarihli **«Filmlerin ve Film Senaryolarının Kontrolüne Dair Nizamname»** ile sansür edildi. 2. MC hükümeti döneminde, söz konusu nizamname, daha da anti-demokratik ve çağdışı hükümler içeren bir Tüzük ile değiştirildi (23.9. 1977). Birkaç ay sonra ise, CHP ağırlıklı hükümet kurulur kurulmaz, Kültür Bakanı Ahmet Taner Kışlalı, sinemadan sansürün kaldırılacağını müjdeledi. Ancak birkaç hafta sonra Bakan, dil değiştirdi ve **«Bizim sansür anlayışımız, sanat özgürlüğü ile toplumu korumak arasında bir denge sağlamaya dayanıyor»**, diyerek yürürlükteki sansür yönetmeliğinin yenilenmesi gerektiği düşüncesini savundu. Tasarlanan yeni yönetmeliğe göre, Sansür Kurulunun **«demokratik kurumlardaki sinemayla ilgili uzmanlardan, sanatçılardan, öğretim üyelerinden ve (rey sahibi olmayacak) bir savcıdan»** oluşacağını açıkladı. (Bkz: Milliyet Sanat Dergisi, 23.1.1978). 11-12 Mayıs 1978 tarihlerinde Kültür Bakanlığı'nca düzenlenen **Sinema Kongresi'nde**, tüm sinemacıların sansürün kaldırılması konusunda oybirliğiyle karar almalarına karşın, bakanlık temsilcileri **«demokratik»** bir Sansür Yönetmeliği hazırlıkları için de olduklarını bildirdiler. Son olarak, Sıkıyönetimin uzatılmasına ilişkin kararı içeren 23 Ağustos 1979 günlü Resmi Gazete'de yayımlanan bir **Tüzük** ile, MC yadigarı **eski Filmlerin ve Film Senaryolarının Denetlenmesi Hakkındaki Tüzük** kısmen değiştirildi.

Yapılan değişiklikler nicelik bakımından şöyle özetlenebilir: 39 maddelik eski tüzüğün 11 maddesi tamamen, 3 maddesi kısmen değiştirilirken, 5 maddesi yürürlükten kaldırıldı ve 3 yeni madde eklendi. Seçim programında demokratik özgürlüklerden, hakça bir düzenden ve anti-demokratik yasaların kaldırılmasından yana olduğunu bir çok kez açıklayan CHP'nin, sinema sansürü konusunda getirdiği değişikliklerin bu vaatlerine ne denli uygun olduklarını birlikte görelim:

1) **İzinden sonra yasaklama yaygınlaştırıldı:** Eski tüzüğe göre, denetimden geçmiş, filmlerin ve senaryoların, çekiminde ve gösterilmesinde sonradan bir sakınca ortaya çıkması halinde, filmin çekimi veya gösterilmesi yalnız İçişleri Bakanlığınca durdurulabilirken, yeni tüzüğe göre bu yetki **Kaymakam ve valilere de verildi** (m. 34).

2) **Sinema emekçilerinin sosyal haklarını güvenceye alan madde kaldırıldı.** Bilindiği gibi, değişik işverenler ve kısa-aralıklı süreler için çalışan sinema emekçilerinin sosyal güvenliği «özel» bir sorun yaratıyor. Eski tüzük, bir filmin denetime alınabilmesi için senarist, artist, rejisör, operatör, teknisyenler, dublaj sanatçıları ve film yapımında çalıştırılan diğer kişilerin ücretlerinden yapımcının kesmek zorunda olduğu vergilerle ilgili evrakları göstermek (dolayısıyla çalışanları Sosyal Sigorta Kurumuna bildirmek) zorunluğunu getiriyordu. (m. 17) Yeni tüzük, söz konusu zorunluğu kaldırılırken, bu tüzüğü hazırlayanların kimlere hizmet etmek için Sansür konusuna el attıklarını açıklıkla ortaya koyuyor.

3) **Küçükler için zararlı filmleri yasaklayan maddede, yaş haddi 18'den 16'ya indirildi.** Sinema sansürünü savunanlar özellikle çocukların ruh ve beden sağlığını korumak açısından sansür kurumunun gerekli olduğu savını ileri sürüyorlar. Son sansür değişikliği de, basın da daha çok bu yönüyle tanındı. Oysa, 24. maddede yapılan tek değişiklik, **«reşit olmayanlara gösterilemez»** sözlerinin **«16 yaşından küçük olanlara gösterilemez»** sözleriyle değiştirilmesinden ibaret! Sinema seyircilerinin çok büyük bir bölümü çocuklardan oluştuğu ve sinema piyasasının ekonomik bunalım içinde olduğu gerçekleri gözönüne alınırsa, bu değişikliğin de kimler yararına yapıldığı meydana çıkıyor.

4) **Film Denetleme Yüksek Kurulu kaldırıldı.** Film Denetleme Kurulunun red kararlarına yapılan itirazları incelemekle görevli bulunan «Film Denetleme Yüksek Kurulu» kaldırılarak, Film Denetleme Kurulu'nun gücü artırılmış oldu. Böylece, özellikle senaryolara itiraz etmek yolu, eskiye göre zorlaştı.

5) **Film afişleri ve gelecek program parçaları da Sansür kapsamına alındı.** (m. ek 1)

6) **Denetleme sırasında gözönünde tutulacak esaslar, yuvarlak ve her yana çekilebilir deyişlerle değiştirilerek, çağdışı hükümlere uygar bir görünüm verilmek istendi.** Denetleme sırasında gözönünde tutulacak esaslar yeni Tüzük'te, 11'den 4'e düşürüldü. Yeni madde aynen şöyle:

«Aşağıda yazılı nitelikleri taşıyan filmlerin yapımına, yurda sokulmasına ve gösterilmesine izin verilmez:
A. Anayasa ve demokratik hukuk devleti ilkelerini ya da Anayasa güvencesi altında bulunan temel hak ve özgürlükleri tehlikeye sokucu veya saygınlığını yitirici etki yapan;
B. Türk devletinin ülkesi ve ulusuyla bütünlüğünü bozucu etki yapan;
C Kamu düzenini veya ulusal güvenliği zedeleyici nitelik taşıyan;
D. Cinsel konuları genel ahlak ve adaba aykırı biçimde işleyen.»

Madde kapsamının nicel olarak daraltılması, elbette, eskiden teker teker sayılan yasak konuların sansür dışı bıraktığı anlamına gelmiyor. Eskiden madde madde sıralanan; «sınıf, din, mezhep, tarikat ve ırk kavgasını körükleyen», «dini veya din duygularını istismar eden», «dost veya müttefik devletlerle olan ilişkilerimizi zedeleyici etki yapan», «yabancı devletlerin yurdumuz aleyhine olabilecek şekilde propagandasını yapan», vb. yasaklar, istendiği an yukardaki maddelerin kapsamına sokulabilecek. Olsa olsa, eski tüzükte yer alan **«suça imrendirici veya özendirici etki yapan filmler»** hükmü, bazı suçlar için iptal edilmiş sayılabilecek!

7) **Film Denetleme Kurulu'nun bileşimi değiştirildi.** Eski tüzüğe göre Kurul, 2 İçişleri Bakanlığı, 1 Basın Yayın Genel Müdürlüğü, 1 Kültür Bakanlığı ve 1 Emniyet Genel Müdürlüğü temsilcisinden oluşuyordu. Yeni tüzüğe göreyse, Kurul, İçişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Genelkurmay Başkanlığı, Kültür ve Turizm ve Tanıtma Bakanlıkları temsilcilerinden oluşuyor.

8) **Yerli filmlerden parça kesilmesi işlemi basitleştirildi.** 20. maddede yapılan bir değişiklikle, yerli filmler için tüm kopyaların denetim yerine getirmesi zorunluğu kaldırıldı. Yerine tek bir kopya verilmesi hükmü kondu. Ayrıca, saklanmak üzere verilecek ikinci kopyanın video band, ya da 16 mm.'lik dar film olması kolaylığı yasallaştırıldı.

9) **Yok etmek yerine saklanmak.** Kesilen film parçalarının denetim yerinde yok edilmesini öngören ortaçağ düşüncesi ürünü hükmün kesilen parçaların Kültür Bakanlığı'nca saklanması biçiminde değişitirilmesi, yeni tüzüğün bir iki olumlu yanından biri oldu (m. 19, 35).

10) **Bürokratik düzenlemeler:** Yeni tüzükte, ayrıca, kimi bürokratik düzenlemelere de yer verildi: Filmlerin saklanması, Turizm ve Tanıtma Bakanlığından alınarak Kültür Bakanlığına verildi (m. 35), alınan kararların bir deftere yazılması öngörüldü (m. 7), yurtdışından getirilen filmler için İçişleri Bakanlığı yerine valiliklere (özellikle İstanbul) başvurulması kararlaştırıldı (m. 8), denetleme kurulunda görev alacak üyelerin yüksek öğrenim görmüş olmaları zorunlu tutuldu (m. 3), reklam filmleri için yeni bir yönetmelik yapılması karara bağlandı (m. 33), eski tüzüğe göre türlü yorumlara açık belgesel filmler, reklam filmleri için geçerli hükümlere bağlandı (m. ek 2), vb.

Görüldüğü gibi, yerli ve yabancı tekellerle uzlaşan, tek yanlı kemer sıkma politikasıyla ekonomik bunalımı emekçilerin sırtına yükleyen, demokratik güçlerle işbirliğine yanaşmayan, gericiliğe ödün veren ve anti-demokratik uygulamaları tırmandıran CHP sağ kanat ağırlıklı hükümet, kültürel alanda da halka verdiği sözlere tamamıyla ters düşerek ileri, demokratik bir düzen doğrultusundaki sinema çalışmalarını engellemek istiyor.

● ANTALYA ALTIN PORTAKAL YARIŞMASI ERTELENDİ

Her yıl Antalya'da yapılmakta olan geleneksel Altın Portakal Film yarışması sansür nedeniyle ertelendi.

Şenlik Yürütme Kurulu, yaptığı açıklamada: «Ulusal Altın Portakal Film Yarışmasına katılmak için başvuran filmlerden üçü Denetleme Kurullarınca alıkonulmuş ve bunların halka gösterilmesine izin verilmemiştir. Yönetim Kurulumuz, bu durumu, sanata karşı uygulanan bir sansür ve sanatın özgürce gelişimini engelleyen bir tutum olarak kamuoyu önünde kınamıştır...» demekte: öte yandan Seçici Kurul da sansür uygulamasını protesto ederek «...Anayasa'nın 21. maddesine aykırı olan ve hiçbir olumlu hüküm taşımayan yeni sansür tüzüğü ile bunun dayanağı sayılan polis vazife ve selahiyetleri kanununun 6. maddesini ve buna göre yürütülen sansür işlemlerini şiddetle kınıyor, protesto ediyoruz...» demiş ve yarışmaya aday gösterilen filmlerden 3'ünün engellenmesi nedeniyle, öteki filmler arasında da bir değerlendirme yapmama kararı aldıklarını, başvuru hakları saklı kalmak üzere yarışmayı ertelediklerini açıklamıştır.

● ÖNGÖREN, SANSÜR TÜZÜĞÜ'NÜN YAYINLANMASI NEDENİYLE KÜLTÜR BAKANLIĞI'NCA ATANDIĞI GÖREVİNDEN İSTİFA ETTİ

Kültür Bakanlığı Sinema Yarkurulu ve Yurtdışına Gönderilecek Film Seçim Komitesi üyesi Mahmut Tali Öngören, sinema sansürüyle ilgili yeni tüzüğün yürürlüğe girmesi nedeniyle Kültür Bakanı Ahmet Taner Kışlalı'ya bir telgraf çekerek tüm görevlerden ayrıldığını bildirdi.

Ayrıca, Antalya Film Yarışması Seçici Kurul Başkanlığı'na da başvuran Öngören, Kurul'un sansür tüzüğüne karşı koyma kararlarına katıldığını da açıkladı.

● SİNEMA YAZARLARI DERNEĞİ BAŞKANI DORSAY: YENİ SANSÜR TÜZÜĞÜ SANATÇININ VE YARATICININ ÇABASINI KISITLAYAN ZARARLI BİR BELGEDİR.

Sinema Yazarları Derneği (SİYAD) Başkanı Atilla Dorsay, yeni Sansür Tüzüğü'yle ilgili açıklamasında, tüzüğü kınadıklarını belirtti ve yeni Sansür Tüzüğü'nü, sanatçının ve yaratıcının çabasını kısıtlayan zararlı bir belge saydıklarını ifade etti.

Yeni Sansür Tüzüğü'nün, genelde filmleri yasaklama gerekçelerine ilişkin maddeleri 4'e indirgenmesi, TV filmlerinin ve güncel filmlerin denetimden uzak tutulması gibi olumlu yanları olduğunu kaydeden SİYAD Başkanı Dorsay, bu tüzüğün, temelde sansür işlemini koruyan, üstelik sansürü sinema sanatçısı, ruhbilimci, pedagog, toplumbilimci gibi uzmanların dışında devlet memurlarının insiyatifine bırakan bir tüzük olduğunu belirtti.

Dorsay, bu durumda sansürün, belli bir hiyerarşi düzeni içinde çalışan memurların elinde hükümetin politikasına, giderek egemen güçlerin ideolojisine alet olacağına ve her türlü ilerici girişimi yasaklama aracı haline getirileceğine dikkati çekti.

Birlik Sahnesi, Meral Taygun'un sunduğu Nazım Hikmet'in «İnsan Manzaraları»nı sergileyecek

İstanbul Birlik Sahnesi, yarından itibaren, yeniden eski sahnesine kavuşan Sanat Tiyatrosunda, Nazım Hikmet'in ünlü yapıtından Vasıf Öngören'in oyunlaştırdığı «İnsan Manzaraları»nı sergilemeye başlayacak.

İki bölümlük oyunu Meral Taygun sunuyor. Vasıf Öngören'in sahneye koyduğu oyunun slaytları İsa Çelik'in.

Oyun, sezon sonu İstanbul'da bir alayla açıldıktan sonra, geçtiğimiz Mayıs ayı içerisinde İzmir'de sergilendi ve büyük ilgi gördü. Yarından itibaren Ankara'da sergilenecek olan oyun, Ekim ayında Almanya'da, Kasım ayından itibaren İstanbul'da gösterilecek.

Oyun saatleri: **Pazartesi hariç Cumartesi-Pazar saat 15.30 ve 18.15 diğer günler 20.30.**

Türk Sinematek Derneği'nin 15. yılını kutlama şenliklerine Yunan sanatçısı Maria Feranturi'de katılıyor

Sinematek'in 15. kuruluş yılı şenliklerine katılmak üzere Türkiye'ye gelecek olan Yunanlı ses sanatçısı Maria Faranturi...

● TEODARAKİS'İN ESERLERİNİ SESLENDİREN ÜNLÜ SANATÇIYI VE ORKESTRASINI ZÜLFÜ LİVANELİ SUNACAK

Türk Sinematek Derneği'nin 15. yılını kutlama etkinlikleri arasında yer alan Maria Faranturi ve Orkestrası İstanbul'da iki konser veriyor. Yunanistan'da Cunta aleyhinde söylediği şarkılarla tanınan ve tüm Avrupa ülkelerinde Teodorakis'in şarkılarını seslendiren Faranturi'yi Zülfü Livaneli sunuyor ve ara ara da sanatçıya eşlik ediyor. Faranturi'yle birlikte yine Teodorakis'in şarkılarını söyleyen Pedros Pandis de konser verecek.

Zülfü Livaneli'nin söyleyeceği Nazım Türküsü'ne katılacak olan Yunanistanlı şarkıcı Faranturi, Livaneli'yle birlikte bir de plak dolduracak.

Sinematek Derneği'nin 15. Yıldönümünü kutlama etkinlikleri, bu yıl Faranfuri ve orkstrasının katılmasıyla apayrı bir özellik kazanıyor. Sanat alanında Türk-Yunan ilişkilerinin gelişmesine katkıda bulunuyor.

ŞİİR KİTAPLARI ARASINDA

Bütün yarınlarda

● HASAN İZZETTİN DİNAMO

Kitabın ilk şiiri olan yarınlarda'yı yazımın başına alıyorum. Böylece, devrimci ruhun kızgın bir özgürlük soluğu gibi kitabın sayfaları arasından geçtiğini anlayacaksınız, İki çizgi arasında- Fahrettin Yılmaz'lar ölmez-dedikten sonra şair şiire şöylece başlıyor;

Gülerek sıçrıyorsun yatağından güne/Yüzüne vurduğun su/Dünya evine denk bir coşkuyla/Atıyor seni öne/ Şu otuz yaşında giremediğin dünya evine/.Büsbütün yanıyor bu sabah avuçların/ Kökleri yüreğinde/Kökleri halkın ekmeğinde damarlanan/Özgürlüğün çileli ateşiyle./Çek içine/Doya doya iç bu çiğli serinliği/Dünya sevgilini/Bırazdan, ah/Toprağa düşecek şu hep sıkılı duran elin./Avurdunda, göğsünde, karnında, kollarında /Ve tam üstünde kalbimizin/16 kurşun!/Anca ölüyorsun.../Kanlı bir özgürlük anıtıdır işte/Toprağı kapadığın duruşun./ Ve uzun/Alabildiğine çetin yolumuzun/Önünde /Halkımız gibi sık/Halkımız gibi acılı ve şen/Bıyıkların, çehren/Ve kanın/Hiçbir şeyin kalmayacak yerde/Bugün yarın/Bütün geleceklerde/ Onbinlerin omzunda karanfilleşen.

Düşüncece dingin, ancak duyguca coşkun bir denizi andıran devrimci ruhlar her an ölüm kompleksinin karadüşü içinde dirler. • Şairin «Yüreğim sırada» adlı şiirinde şöyle dizeler yer almakta:

Şu günler/Ayaklarıma dolaşıyor/Bastığım yer. /Şu son günler/Ağzında dinamit lokumu/Tırnakları mermi/Ölüm/Koynuma şarkıveriyor akrep gibi./Talana niyetlidir yüreğimi. Çünkü/Şair kimliğimi adam eden o/Asıl odur ölümle kutuplaşan/ Çünkü, izbesine hiçbir korku/Hiçbir şey sokamıyor onu.

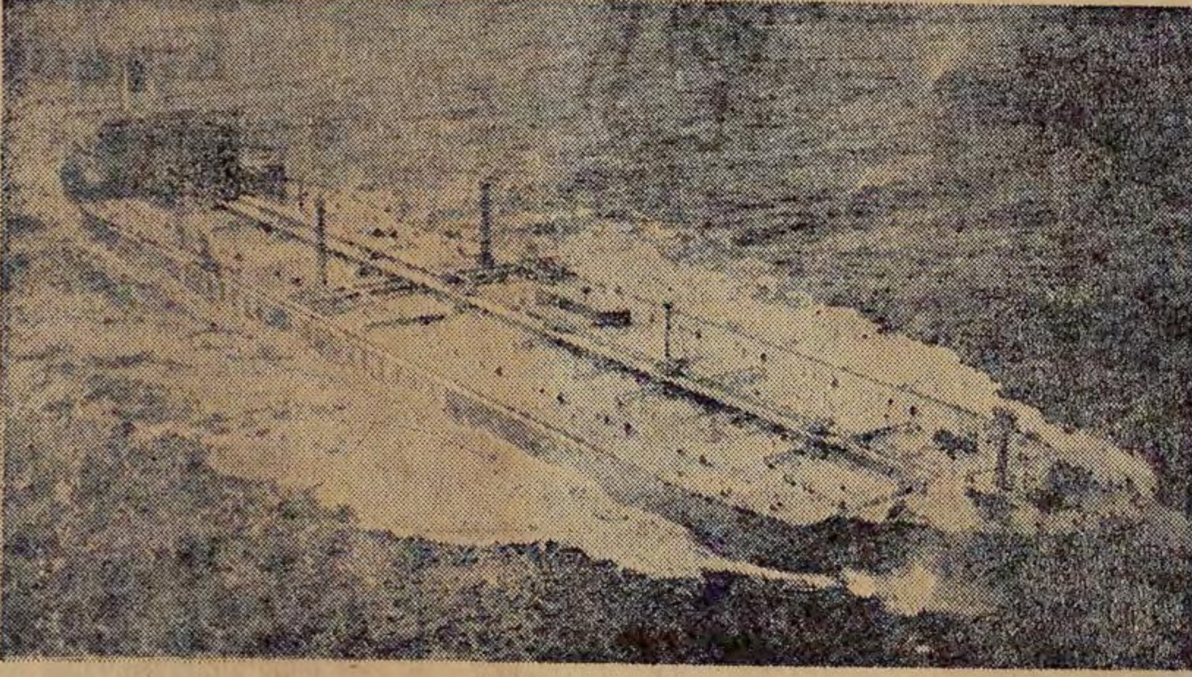
«Emeğin doğasını» şiirinden birkaç dize:

Peki şiir/Ya şiir nerdedir?/O mu/Hergelenin bi ridir o,/Yıldızlar, çiçekler ve kelebek/Yüreğine üşüşürken/Yetinmez de/ Emeğin doğasını arar o,/ Bu yüzden halkın ekmeğinde/Ve bir de hapisler dedir/Hain!

Sevgili okurlarım! Şairimizin, devrime her an susuz şairimizin bu kitabı baştanbaşa güzel şiirlerle doludur. Ben, size ancak göze daha çok çarpan birkaç dizesini örnek olarak gösterdim. Bu kitabı daha önce alıp okumuş olduğunuza da inanıyorum.

TÜRKİYE'DE PETROL POLİTİKASI VE ÇÖZÜM

Hazırlayan:
TEOMAN YILDIZBAYRAK

Günümüzde petrol ülkeden ülkeye dev tankerlerle taşınıyor

— 1 —

Günümüzde, akademik çevrelerden iletişim araçlarına kadar tüm kuruluşlarda petrol sorunu gündemdedir. Öyle ki her düzeyde tartışılan petrol sorunusi gibi nedenler petrolün önemini ve kullanımını sürekli artırmaktadır.

Türkiye'de enerjinin çeşitli kaynaklara göre dağılımı incelendiğinde petrolü'ün payının giderek artmakta olduğu gözlenebilir.
(TABLO 1)

TABLO 1

Türkiye'de Kullanılan enerji içinde petrol'ün payı.

Yıl	1962	1967	1972	1977	1985
%	18.9	30.9	43.48	53.74	55.00

nun ekonomik ve politik ilişkileri güdümüne alarak simgesi durumuna geldiği söylenebilir.

Dünya enerji tüketiminde enerji kaynaklarının yıllara göre kullanım paylarına baktığımızda kömürün payının gitgide azalmakta olduğu görülür. Buna karşılık petrolün tüm enerji kullanımın-

Tüketimdeki bu petrole yönelmiş ekonominin temeli olan enerjinin dışa bağımlı hale gelmesinden önemli bir etken olmaktadır. Çünkü ülkemizde Petrol tüketimi hızla artarken üretimin bu artışı izleyememesinden ötürü petrol dışalımı sürekli büyümüştür.

Hem petrol dış alımının

TABLO 2

Türkiye'nin Petrol Üretim-Tüketim ve Dışalımı

Yıl	Üretim	Tüketim	Üretim Tüketim Oranı %	Dışalım
1966	2.041	5.446	43	3.112.484
1970	3.542	7.661	46	3.845.122
1975	3.096	13.950	22	9.634.101
1977	2.711	16.916	16	11.938.894

da önemli bir yeri vardır.

Motorlu taşıtlar, havacılık gibi alanlarda petrolün yerini tutabilecek başka bir yakıt olmaması, birim enerji başına taşıma maliyetini kömüre oranla yarıya indirmesi, bunun yanı sıra temiz ve kül bırakmıyan yakıt olması ayrıca taşımacılığın boru hatları ile ucuza maledilmeülkemize getirdiği ağır yük ise hayatın her alanında kendisini hissettirmektedir.
(TABLO 2)

PETROL DIŞALIMIMIZ HIZLA ARTIYOR

Tablodan yerli üretimin tüketimi karşılamaması sonucu ithal edilen petrol miktarının hızla arttığı gözlenebilir. 1977 yılına gelindiğinde petrol gereksinmesinin % 75'i dışsatım ile karşılanır duruma gelmiştir.

1950 ile 1975 yılları arasındaki beşer yıllık dönemlerde toplam enerji tüketimi % 26-31'lik oranlarda artarken petrol tüketiminin artış hızı % 49-149 arasında değişmiştir.
(TABLO 3)

Türkiye'nin ham petrol dışalımına ödediği dövizin toplam dışalım içindeki oranı 1973 yılında % 9.5 iken bu oranın 1974 yılında % 30'a ulaştığı görülmektedir. Başka bir deyişle petrole bir yıl içinde ödenen dövizde üç kat daha fazla bir artış olmuştur. 1976 yılındaki artış ise bir önceki yıla göre 16 misli daha fazladır.

1977 yılına gelindiğinde ise artık toplam dışsatım gelirinin % 85'i sadece petrol alımında kullanılır duruma gelmiştir.

GELECEK YILLARA İLİŞKİN TAHMİNLER:

Yapılan hesaplar durumun önümüzdeki yıllarda dahama kötüleşerek süreceğini göstermektedir. Nitekim önümüzdeki 10 yıl içinde petrol tüketiminin % 100'ün üzerinde artacağı hesaplanmaktadır. Buna karşılık üretimde artış beklenmemesi önümüzdeki yıllarda petrol açığının hızla büyüyeceğini göstermektedir.

1987 yılında üretim 3-0 milyon ton olarak hesaplanırken tüketim 38-3 milyon ton olarak hesaplanmaktadır. Aradaki fark ise 35.3 milyon tondur. Yani 1987 yılında yerli üretim tüketimin ancak % 12'sini karşılayabilecek durumda olacaktır.

Bir taraftan petrol üretim açığının hızla artması, diğer taraftan petrol fiyatlarının sürekli yükselmesi olgusu önümüzdeki yıllarda Türkiye ekonomisinin nasıl bir hal alacağını kendiliğinden ortaya koymaktadır.

Başka bir deyişle eldeki veriler Türkiye'nin önümüzdeki yıllarda ödemeler dengesinin çok daha büyük açmazlara gireceğinin belirleyicisidir.

Böylesi bir durumun ortaya çıkışı ise Türkiye'nin dış ilişkilerinden ve yapısal özelliklerinden ayrı düşünülerek açıklanamaz.

Örneğin: Türkiye'nin dört bir yanında servis istasyonlarını gördüğümüz MOBİL OİL şirketinin başkanı R. Warner'in 1970 yılında söylediği şu sözler ilginçtir: **«Mobil Oil şirketinin yöneticileri Mobil Oil'i yabancı ülkelerde yatırımı olan bir Amerikan şirketi olarak düşünmemektedirler. Aslında Mobil Oil bütün uluslar topluluğuna karşı sorumlulukları olan bir dünya şirketidir. Bir dünya vatandaşıdır.»**

R. Warner ve bu (Dünya vatandaşının) 1973 yılındaki vergiden sonraki toplam kârı 571 milyon dolardır. (1) bu kârın yabancı ülkelerdeki faaliyetlerinden elde edilen oranı ise % 66'dır. (2) Gene Birleşmiş Milletler raporlarına göre Dünyanın en büyük 20 çok uluslu şirketlerin 7'si petrol şirketidir.

Bu durumda sorunun kavranabilmesinin ön koşulu; konunun uluslararası boyutları ile ülkenin içinde bulunduğu ekonomi - politik yapısı arasındaki ilişkinin kurulabilmesidir.

● **YARIN : Petrol alanındaki uluslararası örgütler**

Günümüzün sorunu: PETROL

● ENERJİ KAYNAKLARI ARASINDA, PETROLÜN PAYI HIZLA ARTIYOR

● ÖNÜMÜZDEKİ YILLARDA PETROL TÜKETİMİ YÜZDE 100 ARTACAK

TABLO 3

1950-1975 döneminde enerji ve petrol tüketimi artışı %'leri.

Yıllar	Toplam enerji tüketimindeki artış %'si	Petrol tüketimindeki artış %'si
1950-1975	27	149
1955-1960	26	49
1960-1965	31	139
1965-1970	29	87
1970-1975	26	76

AZOT SANAYİİ T.A.Ş.
KÜTAHYA AZOT FABRİKALARI MÜDÜRLÜĞÜ

Komple Elektrofilitre Tesisinin montajı yaptırılacaktır

1 — Fabrikalarımızda Elex firmasına ait bir adet komple elektrofilitre tesisinin montajı kapalı teklif almak suretiyle ihale edilecektir.
2 — İhaleye ait şartnameler bedelsiz olarak, İzmir Cad. No. 35 adresindeki Genel Müdürlüğümüzden, Rıhtım Caddesi Çıracı Sokak No: 26-30 R Han Kat. 2 Karaköy - İstanbul adresindeki Satınalma Müdürlüğümüzden ve Kütahya Azot Fabrikaları Müdürlüğü Ticaret Şefliğinden temin edilebilir.
3 — Elektrofilitre tesisinin montaj yeri ve detaylı resimleri Kütahya Azot Fabrikaları Müdürlüğünde görülebilir.
— Şartnameye göre hazırlanacak teklif mektupları engeç 27 Eylül 1979 Perşembe günü saat 16.00'ya kadar Müdürlüğümüzde bulunacak şekilde gönderilecek veya elden Kütahya Azot Fabrikaları Muhaberat ve Arşiv Şefliğine elden verilecektir.
5 — Müddetinden sonra gelen ve postada gecikmiş olan teklifler nazarı itibara alınmayacaktır.
6 — Müdürlüğümüz 2490 sayılı kanuna tabi değildir. İhaleyi yapıp yapmamakta veya dilediğine vermekte serbesttir.

AZOT SANAYİİ T.A.Ş.
KÜTAHYA AZOT FABRİKALARI MÜDÜRLÜĞÜ
(Basın: 20339) — 2120

DENİZCİLİK BANKASI T.A.O.DAN

Bankamız ihtiyacı olarak 9 adet TRAFO REDRESÖR GRUBU alınacaktır.
Son teklif verme tarihi 17.9.1979 olup, teklifler Karaköy Yeni Yolcu Salonu Kat 1'de Satınalma Kurulu-Başkanlığına verilecektir. Şartnamesi İKMAL MERKEZİ MÜDÜRLÜĞÜ 27 Mayıs Han Kat 3 Bahçekapı - İstanbul adresinden temin edilebilir.
Dosya No: 79/1059

(Basın : 20538) — 2144

tırmık

AYDIN ENGİN

Çantada keklik

Başlığı okuyanlar hiç umutlanmasın. DİSK'teki «Keklik»ten söz etmeyeceğiz. Onun zamanı var. Biz bugün CHP'den söz edeceğiz. Uzun süredir sol oyları çantada keklik gören, öyle olmadığını bilince çıkarmaya başlayınca da öfkelenen CHP'den.

Taa, 1973'lerden bu yana sosyalistler, komünistler seçim dönemlerinde oyların yöneleceği temel hedefi işçi sınıfının bağımsız politikasının ilkelerinden yola çıkarak saptadılar. İşçi sınıfının bağımsız politikasının karmaşık taktik ve stratejik sorunlarını gözardı edenlerin **«CHP kuyrukçuluğu yapılıyor»** feryatlarını bir yana bırakarak **«boykot»** çağrıları yayınlayanlara **«seçimlerin hangi toplumsal ve siyasal koşullarda boykot edileceğini»** bıkıp usanmadan göstererek işçi sınıfı biliminin ilkelerini kararlılıkla uyguladılar.

Bu tutumun demokrasi savaşımına somut katkıları o günden bu yana defalarca kanıtlandı.

Ancak, Türkiye'de **«sol»**u kulaktan dolma bir kaç istihbarat kırıntısı ve gençlik yıllarından kalma üç beş kitap (?) ile açıklamaya yönelen anlı şanlı CHP'li liderler, 1973'den bu yana izlenen tutumu, **«sol oylar nasıl olsa çantada keklik»** biçiminde kavradılar.

Önümüz seçim. Bilmem kaç senatör ve beş milletvekili seçilecek. Beş milletvekili Hükümet için yaşamsal önem taşıyor. Senatörlerin kompozisyonundaki değişmeler her ne kadar önemsiz gösterilmeye çalışılıyorsa da, seçim sonuçlarının halkımızın tercihlerindeki değişimlerin ciddi bir göstergesi olacağı belli.

Kaldı ki **topal demokrasinin doğal sonucu anti-demokratik** bir seçime hazırlanılıyor. Demokrasi topal. Çünkü, toplumdaki tüm güçler siyasal örgütleri ile temsil edilme özgürlüğüne sahip değiller. İşçi sınıfı bilinçle, inatla ve ince hesaplarla **«örgütsüz»** bırakılmaya çalışılıyor. Legal çalışma olanağı elde etmiş bir komünist partisinin, geniş emekçi kitleleri bilinçlendirmekte ve örgütlemekte, yasaklanmış bir komünist partisine göre daha geniş olanaklara sahip olacağı açık. **Türkiye Komünist Partisi** üzerine örülmüş yasak duvarının süregelmesinin tek ve somut gerekçesi de bu zaten.

O zaman da işçi sınıfının siyasal örgütlenmesine **«yasak duvarı»** örülmüş bir demokrasiye **«topal»** yaftasını yapıştırmamız yadırgatıcı olmasa gerek.

Demokrasi topal. Seçimler de anti-demokratik. Anti-demokratik çünkü, toplumun en ileri kesimi, yani işçi sınıfı kendi siyasal partisi ile seçimlere katılamıyor. Yasak. Buna **anti-demokratik** denmezse, neye denir?

Seçimlerin anti-demokratik niteliği işçi sınıfının bağımsız politikasını uygulamaya engel değil ama. Bundan önce nasıl engel olmadıysa, şimdi de degil. İşçi sınıfı bir yandan kendi partisi üzerindeki yasak duvarını kırarken, bir yandan da varolan koşullarda, bağımsız politikasını saptar ve uygular.

Bu politikanın 14 Ekim seçimlerinde izleyeceği yönün ve yöneleceği hedeflerin ne olduğunu, ne olmadığını açıklamak bizim haddimizi aşar. Önümüzdeki günlerde dost da düşman da öğrenecek bunu.

Ama şu kadarını söylemek de pek **«had bilmezlik»** olmasa gerek. Bu seçimlerde CHP yönetimi **«sol»** oyların çantada keklik olmadığını görecektir. Bir yandan tekellerle uzlaşmak; Türk-İş elebaşıları ile kapalı kapılar ardında pazarlıklar sürdürmek; emperyalist finans kuruluşlarına sımsıkı bağlanmak; Anadolu'nun göbeğinde emperyalist-askeri saldırı üsleri oluşturulmasına izin vermek; faşizme karşı bol bol kuru laf dışında ciddi hiç bir savaşım vermemek, tam tersine ülkenin en savaşkan evlatlarının görev aldığı irili ufaklı bir sürü demokratik kuruluşu kapatmak, faşist terörü durdurma iddiasıyla Hükümet olup, ülkenin 19 kentini sıkıyönetimle yönetmeye kalkışmak, teşkilatına antifaşist mitinglere, gösterilere katılmama talimatı iletmek... bir yandan da **«sol»**dan oy beklemek. Gelmeyeceğini görünce de hırçınlaşmak, kabadayı ağızları ile sosyalistlere, komünistlere bağırıp çağırmak...

I-ıh... DİSK'te filan kolayca **«keklik»** bulabilirler ama, taşıdıkları çantanın boş olduğunu da yakında görürler. Çantada sandıkları keklik'e gelince... O keklik hiç çantaya girmedi. İşçi sınıfının bağımsız politikasının yörüngesinde kanat çırpıyor... Meraklısı varsa, kaldırsın başını görsün..

ACILI YILLAR

Eduard Claudius

Alevler içindeki Avrupa'da bir Alman Komünistinin anıları

— 93 —

Havada şöyle **bir tehdit** sallamakla kaza nıvermiş olmamız, bana, güçler hakkında doğru bir değerlendirmede bulunma olanağı vermemişti. Fakat rahatlamıştım.

★

(13) GERÇEK, İŞTE TEK UMUDUMUZ

Bir kentten diğerine eşyalarımı nakletmeye yalnızca sırt çantam artık yetmiyordu. Mobilya namına neyim varsa fazla güçlük çekmeden elden çıkarmayı başarmıştım. Sarsılıp duran trende elimde kalan eşyanın sayımını yapmaktaydım: Giysilerimi doldurduğum eski bir sandık, yazı makinam, aceleyle toplanmış birkaç kitap, bir yatak, battaniyeler ve raf için tahtalar. Tüm bunlar taşınır eşyalar olarak benimle beraber geliyordu. Böyle bir gezinin gerçekleşmiş olması bile başlıbaşına şaşırtıcıydı. Ayaklarımın dibine koyduğum bir paket içinde meyveli çörekler, tuvalet malzemeleri ve bir kitap bulunuyordu. Pakette bir de Theo Otto'nun Savaş-Sonrası adlı yağlıboya tablosu vardı.

Bana bunu, Wuppertal'de onu görmeye gittiğim zaman bir akşam süren tartışma sonunda, Theo Otto'nun kendisi vermişti. Onunla Zürih'te karşılaşmıştık. Tiyatro çevresi bana yabancıydı, fakat oyuncularla, yönetmenlerle ve dekoratörlerle görüşmelerim bana yeni ufuklar açıyordu. Theo Otto'nun gösterdiği içtenlik, hemen onunla senli benli oluvermeme yol açtı. Her ikimizin de Ruhr'dan olması, beni ona daha çabuk yaklaştırdı. Grüne Oliven'in kapağını ve Hass adlı öykünün bazı resimlerini o yapmıştı. Yol arkadaşlığının yarattığı kardeşçe duygular, göç etmenin yarattığı korkunç yalnızlık duygusunu daha dayanılabilir hale getiriyordu.

Bu Berlin yolculuğum sırasında onu düşündükçe keder ve acılıkla doluyordum. Ülkemize dönerken elbette kendimiz için fazla hayalci olmuş değildik. Bir zafer karşıyısı filan umduğumuz yoktu. Fakat bunca zamandır boş bıraktığımız yerimizi almamız gerektiği kanısındaydık. İnsanlarımızın pekçoğu bu harabe ve yıkım dünyasıyla yüzyüze gelmeyi göze alarak, şu anda yerleşmiş bulundukları barınaklarını bırakmayı istememişlerdi. Fakat biz dönmüştük işte. Theo Otto'nun Zürih Tiyatrosundaki görevleri onu Almanya'da kısa bir süre kalmaya zorunlu kılıyordu -biz böyle sanıyorduk-. Münih'teki Wuppertal'de karşılaştık. Berlin, her ikimize de gelişebileceğimiz tek verimli toprak gibi geliyordu. İşte bu yüzden Deutsches Theater'in davetlisi olarak kalkıp Berlin'e gitti. Bana kendisinin daha sonra anlattığına göre, kişisel birtakım anlaşmazlıklar onun orada uzun süre kalmasına elvermedi. Sonunda, Zürih'i terketmekten vazgeçti. Oraya yerleşerek büyük başarılar elde etti.

Onun bu gerilemesi bana çok dokunmuştu, bana göre bu bir çeşit kaçıştı

Onun bu gerilemesi bana çok dokunmuştu. Bana göre bu bir çeşit kaçıştı. Kendisiyle bu konuda yaptığım bir konuşmayı anımsarım. Galiba, Brecht'in bir oyununun dekorlarını hazırlamakta olduğu Berlin'deydik. Ona, böyle bir şeye hakkım olduğunu düşünerek açık açık sordum: **«Zürih'te yaşamayı nasıl sürdürebiliyorsun? Orada boğulmuyor musun? Burada, bu kentte... Herkese gereksinim var!»**

Geçirdiği ağır bir hastalıktan sonra çok ihtiyarlamış, duygusal yapısı bu hastalık yüzünden herhangi bir kimsenin olabileceğinden daha çok yaralanmıştı. Eski iyimserliğinden bir iz kalmamıştı artık. **«Langhoff'un yönetimi altında çalışamam»** diye yanıtlarken, daha fazlasını söylemeyi canı istemiyormuş gibi bir hali vardı. Sonra ekledi: **«Bana, tümüyle bana bırakılan bir yer gerek!»**

Onu anlamıyordum. Zürih Tiyatrosunda eyalet gruplarından gelen Therese Ghiese, Grinsberg ve diğerleriyle birlikte çalışmışlar, dünyaya yayılan ünlerini birlikte yapmışlardı. Parti'de aynı grupta yer almışlar «Savaş sonu» için ortak tasarılar kurmuşlardı. Langhoff'un Düsseldorf'a gelip tiyatroya katılması istenmişti. Daha sonra da Berlin Deutsches Theater'in yönetimini ele aldı ve ölümüne kadar da orada kaldı. Otto'nun Langhoff'la ortak çalışmasını olanaksız kılan ne vardı? Sanatsal görüş ayrılığı mı? Politik görüş ayrılığı mı?

«Tamam, ama başka olanaklar da var» diye yanıtladım. **«Brecht ve tiyatrosu, sonra başka sahneler de var.»**

Bıkkınlıkla başını sallamakla yetiniyordu. Bununla birlikte, sadece şair olarak değil, bir tiyatro adamı olarak da Brecht'e hayran olduğunu biliyordum. **Üç Kuruluşluk Opera**'nın dekorlarını, Zürih'te de **Galile'nin** kilerle, **Cesaret Ana**'nınkileri o hazırlamıştı. Bu çalışmalarında sanatını parlak bir şekilde ortaya koymuş bulunuyordu. Aynı şekilde, Brecht'in **Savaş Elkitabı** adlı yapıtını da resimlemişti. Kaçmasını kolaylaştıran şeyler arasında onun sanat anlayışına karşı yapılmış bazı eleştiriler de var mıdır acaba, diye bugün bile düşünürüm.

O zaman için yaptığı açıklamayla yetinmek durumundaydım. Konuşmamız da orada kaldı. Bu yüzden aramızda hafif bir soğukluk da doğdu. Birkaç ay sonra aynı soruyu kendisine yine sordum.

Yanıtı daha da soğuk, daha da boyun eğip, benimsemiş bir tavırla ve keder dolu bir şekilde oldu:

— Almanya'da nasıl yaşanabilir? Galipler ülkeyi dikenli tellerle çevirerek dörde ayırmışlar. Bölgeler arasında özgürce gidip gelme olanağı yok. Bir sanatçı bu şekilde nasıl yaşayabilir? Ona tüm dünya, evrenin tümü gerek, gelişmesi için. Londra'ya olduğu gibi New York'a, Zürih'e olduğu gibi Paris'e, Berlin'e olduğu kadar Moskova'ya da gidebilmeliyim.

Üzgün bir tavırla kirli tezgaha dalmıştı. Bu şekilde konuşmak onun için kolay değildi. Bunu hissettiğim gibi, bundan böyle kendisini anlamış olmamın veya olmamamın, onun için fark etmeyeceğini de hissediyordum. Onun için en önemli çalışmasının batı kentlerinde tanınmış olmasıydı.

Onu son bir kez Brecht'in cenaze töreni sırasında gördüm. Gri saçları, kırışıklıklarla dolu bozulmuş çehresiyle benden bir sıra önde oturmuştu. Bir ara geriye döndüğünde tanıdım kendisini. Bir an ışıldayan gözleri hemencecik söndüler. Tek sözcük etmeden selamlaştık. Ne söylenebilirdi? Bizden değildi artık. Ve bu acıydı, çok acı. Olağanüstü bir varlıktı. Sanatçı işlevinin ışığı, bizim yaşantımıza da güzellik katabilirdi.

(Devamı var)

Ankara'da Bisiklet Halk koşusu yapıldı

● Ankara Gençlik Parkı içinde yapılan koşuya 200 kişi katıldı

● Koşuya katılanların yaş ortalaması 15'ti

Ankara, (Politika) — Ankara Belediyesi Gençlik ve Spor Kulübü tarafından düzenlenen «Bisiklet Halk Koşusu»na 200'e yakın kişi katıldı. Geçtiğimiz gün Ankara'da yapılan koşu, Gençlik Parkı içinde yapıldı. Gençlik Parkının en kalabalık saatlerinde bisiklet koşusunun düzenlenmesi nedeni ile binlerce Ankara'lı bu koşuyu izledi.

Geçtiğimiz sezon «Halk Koşuları»na bü yük ağırlık veren ve Ankara'nın çeşitli semt lerinde bu tür uygulamalar yapan ABGSK'-nun yöneticileri bisiklet koşusu öncesinde şu konuşmayı yaptılar:

«Ankara'da yaşayıpta bisikleti olanları bu koşuya katılmaya çağırdık. Ancak görül düğü gibi 1000 kişiden biri bu koşuya geldi. Koşuya tek bayan katılmadı. Katılanlar 20 yaşla 10 yaş arasında. Amacımız bu düzenlemeleri sık sık yapıp, katılanların sayısını arttırmaktır. Bunun önemini topluma kabul ettireceğiz.»

ABGSK 23 Eylül'de tekrar «Bisiklet Halk Koşusu» düzenleyecek. Bu koşu içinde yarışmada olacak ve hipodromda yapılacak.

SPOR ALANLARINDA DA İŞÇİNİN SESİ YÜKSELİYOR

Burjuvazi spor sahalarını arenaya çevirdi...

● Çalışma Bakanlığı'nın «İşçilerden spor parası kesilmesi yasa dışıdır» kararı doğrultusunda yargı organlarına başvuracaklarını açıklayan Maden-İş İkinci Bölge Temsilcisi Abdullah Yılmaz «Türkiye'de spor olayı kitlelerden soyutlanmış ve burjuvazinin güdümüne girmiştir. İşçi sınıfı bundan böyle spor olayına sahip çıkarak, spor sahalarında kendi sınıfı yararına bir politika oluşması için ağırlığını koyacaktır» dedi...

● MADEN-İŞ İKİNCİ BÖLGE TEMSİLCİSİ ABDULLAH YILMAZ «İŞÇİ SINIFI SPOR OLAYINA SAHİP ÇIKACAKTIR» DEDİ...

Ankara, (Politika) — İşyerlerinde çalışan işçilerden spor parası adı altında para kesilmesinin yasal olmadığını belirleyen Çalışma Bakanlığının görüşüne dayanarak MKE işçileri ve Maden-İş mahkemeye başvuracak. Konu ile ilgili olarak bilgisine başvurduğumuz Maden-İş 2. Bölge Temsilcisi Abdullah Yılmaz «işçi sınıfı spor olayına sahip çıkacak, kendi sınıfı yararına bir politika çizilmesi için ağırlığını koyacaktır» dedi.

Daha önce bir çok işyerinde olduğu gibi, MKE'de sarı Türk-Metal Sendikasının işçilerden her ay istemleri dışında «spor parası» kestiği gazetemizde haber olarak yer almış, bunun üzerine MKE işçileri ve Maden-İş bu paranın kesilmesinin yasal olmadığını öne sürerek konuya açıklık getirmesi için çalışma bakanlığına başvurmuşlardı. Çalışma Bakanlığı Çalışma Genel Müdürlüğü tarafından oluşturulan bir komisyon konuyu görüşerek, bu tür para kesilmesinin iş yasasına aykırı olduğuna karar vermişti.

Çalışma Bakanlığının görüşü ışığında mahkemeye başvuracaklarını açıklayan Maden-İş 2. Bölge Temsilcisi Abdullah Yılmaz «işçi sınıfı spor olayına sahip çıkacaktır» dedi.

Yılmaz'ın açıklaması şöyledir:

«Türkiye'de spor olayı kitlelerden soyutlanmış ve burjuvazinin güdümüne girmiştir. İşçi sınıfı buna karşı çıkacak, spor olayına sahip çıkacaktır. Kendi sınıfı yararına bir politika çizilmesi için ağırlığını koyacaktır.

İlk aşamada sarı sendikaların işçilerden spor parası adı altında işçilerin istemi olmadan para kesmesini önleyeceğiz. Çalışma Bakanlığının görüşünü çok olumlu karşıladık. Bu görüşün ışığı altında işçilerden para kesilmesini önlemek için mahkemeye başvuracağız. Fabrikalarda işçilerin daha sağlıklı, daha güçlü olması için beden eğitimi ve spor araç olmalıdır. Biz bu uygulamanın yaşama geçirilmesi konusunda da içe dönük çalışmaları yapacağız. Ancak önce işçilerle hiç bir ilgisi olmayan kulüpler için sarı sendikaların para kesmelerini durduracağız.»

Akdeniz Oyunları kafilesi en son şeklini aldı

Ankara Politika) — 15-25 Eylül tarihleri arasında Yugoslavya'nın Split kentinde düzenlenecek olan Akdeniz Oyunları'na gidecek kafilemiz şu şekilde belirlendi: Sporcu sayısı 190'a düşürüldü.

Akdeniz Oyunları'na 2 hekim, 1 mutemet, 1 mekanisyen 2 masör, 17 hakem ve jüri üyesi, 15 çalıştırıcı ve 23 yönetici olmak üzere toplam 56 görevli ile şu dallarda katılıyoruz.

Atıcılık: 4 sporcu, Atletizm: 2'si bayan 9 sporcu, Basketbol: 11 sporcu, Bisiklet: 6 sporcu, Boks: 9 sporcu, Cimnastik: 2'si bayan 7 sporcu, Eskrim: 2'si bayan 7 sporcu, Futbol: 16 sporcu, Güreş: 20 sporcu, Eltopu: 14 sporcu, Judo: 7 sporcu, M. Tenisi: 3'ü bayan 7 sporcu, Okçuluk: 1'i bayan 4 sporcu, Tenis: 4 sporcu, Voleybol: 10'u bayan 22 sporcu, Yelken: 5 sporcu, Yüzme, Atlama, Su topu: 19 sporcu.

Trabzonspor Teknik Direktörü teşkilatın baskı altına alınmak istendiğini öne sürdü

Ahmet Suat ÖZYAZICI

Özyazıcı İstanbul kulüplerini kınadı

● Trabzonspor Teknik Direktörü Özyazıcı, "İstanbul takımlarının yenilgilerine şu ya da bu şekilde kılıf aramaları, yeni bir Bizans oyunundan başka bir şey değildir" dedi

Trabzon (A.A.) — Trabzonspor Teknik Direktörü Ahmet Suat Özyazıcı, «İstanbul takımlarının geçen Pazar günü aldığı yenilgiler üzerine «İstanbul takımlarının yenilgilerine şu ya da bu şekilde kılıf aramaları, yeni bir Bizans oyunundan başka bir şey değildir» dedi.

Teknik Direktör Özyazıcı, İstanbul kulüplerinin yenilgiler üzerine saçlarını başlarını yolarcasına üzüntü duymalarına bir anlam veremediğini kaydetti ve görüşlerini şöyle açıkladı.

«Bu sezon yeni bir oyun sistemi uygulamaya çalışıyoruz. İster kendi sahamızda isterse deplasmanda olsun defansif bir oyuna asla iltifat etmeyeceğiz. Açık tutarlı, gollü bir oyunu Türkiye sporuna yeniden kazandırmak istiyoruz. Bunu başardığımız an, sadece Trabzonspor değil Türkiye futbolu da çok şeyler kazanacak. Galatasaray'dan kendi saha ve seyircimiz önünde 2 puan almamamız için bir neden göremiyorum, bugün koşan ve futbol oynayan takım kazanmaktadır ve kazanacaktır da. İstanbul kulüplerinin geçen hafta başarısız sonuçlar alınca saçlarını başlarını yolarcasına üzüntü duymaları, yenilgilerine şu ya da bu şekilde kılıf aramaları yeni bir Bizans oyunudur. Bir takım müesseseler böylece baskı altına alınmak isteniyor. Sanki bu takımlar Anadolu deplasmanlarında ilk kez yenilgi alıyorlar.»

OLİMPİYATLARIN ALTIN MADALYALI GÜREŞÇİSİ ŞİMDİ EĞİTİCİLİK YAPIYOR

● 1972 YILINDA MÜNİH OLİMPİYATLARINDA ALTIN MADALYA KAZANDIKTAN SONRA MİNDERİ ÖPEREK GÜREŞİ BIRAKTIĞINI AÇIKLAYAN MEDVED'İN YERİ DOLDURULAMADI

Medved artık güreşçi yetiştiriyor

Tokyo, Meksika City ve Münih Olimpiyatlarının altın madalyalı ağır siklet güreşçisi Medved artık yeni güreşçiler yetiştiriyor. 1972 yılında Münih Olimpiyatlarında karşıtı Bulgar Osman Duraliev'i yenerek altın madalya kazanmış, hakemi ve karşıtını tebrik ettikten sonra minderi öperek güreşi bıraktığını açıklamıştı. Bu karşılaşmadan hemen sonra Duraliev «Benden ne istiyorsunuz? Hiç bir olağan insan Medved'le karşılaşamaz» demişti.

Münih Olimpiyatlarından iki yıl sonra Uluslararası Amatör Genç Güreş Federasyonu Başkanı Yugoslav Milan Ercegan «Güreş kurallarını değiştirmek ve bu sporu daha hızlı bir hale getirmek istediğimizde yararlandığımız tek şey Medved'in güreş stili oldu» dedi.

Güreşi bıraktıktan sonra çalıştırıcısı Boleslav Rybalko, Medved'in üniversitede araştırma yapmasını istedi ve bu konuda kendisine her türlü yardımı göstereceğini bildirdi. Rybalko, Beden eğitimi dalında profesördü. Medved bu öneriyi doğrudan reddetmediyse de çalıştırıcı olarak çalışmayı yeğledi. Güreştiği yıllarda da bildiklerinin hiç birisini genç takım arkadaşlarından saklamayan Medved şimdi genç güreşçiler yetiştiriyor.

«Spordaki geri kalmışlık zinciri tesislerin halka götürülmesiyle kırılabilir..»

● Beden Terbiyesi Genel Müdür Vekili Sağesen sporumuzun geliştirilmesinin reçetesini "Tesis, tesis, tesis" olarak verdi

Ankara, (A.A.) — Beden Terbiyesi Genel Müdür vekili Hüseyin Avni Sağesen, «Türk sporunun geri kalmışlığının temelinde tesis sorununun yattığını» söyledi, «bu sorunu çözüme kavuşturmadan sporda atılım beklemenin (hayalcilikten) öteye gidemeyeceğini» kaydetti ve «tesislerimizi halkın ayağına götürebildiğimiz gün, geri kalmışlığımıza en etkin neşteri atmış olacağız» dedi.

Sağesen, «Bu yıl sonuna değin çeşitli bölgelerde 50 milyonluk spor tesisi yatırımının programa alınarak uygulamaya konulduğunu» bildirdi.

«Özellikle gereksinme duyulan bölgelerde yapılacak tesislerin, sporumuzun gelişmesine büyük katkıları olacağına» işaret eden Sağesen özetle şunları söyledi.

«Bugün sporda geri kalmışsak, bunun temel nedenlerinden birincisi, spor tesislerini yeterince halkın ayağına götürememiş olmamızdandır. Genel Müdürlüğe ve kaleten atanmadan önce esas görevimin tesisler sorumluluğu olması nedeniyle, bu konuda geniş inceleme ve bilgi sahibi oldum. Göreve başladığım şu günlerde de tesis sorunlarını bilen kişi olarak çalışmalarımın ağırlık noktasını tesisler oluşturacak. Daha önce başlattığımız çalışmalar doğrultusunda spor tesislerimizi gereksinme duyulan bölgelere yayacağız. Sporu Türkiye genelinde bir atılıma yönlendirmenin bu yolla daha olumlu sonuçlar vereceğine inanıyorum.»

Beden Terbiyesi Genel Müdür vekili Sağesen, «Ankara içinde çeşitli yatırımların öngörüldüğünü, belediye ve kamu kuruluşları ile yapılacak görüşmelerden sonra saptanacak bazı gecekondu ve köylerin açık alanlarında semt sahalarının ve kapalı salonların kurulacağını» bildirdi.

Sağesen, «sporumuzu geliştirmek için okullara da girebilmenin önemini» belirtti. «Bunu sağlamak için Milli Eğitim Bakanlığı yöneticileriyle önümüzdeki günlerde temasa geçeceğini» sözlerine ekledi.

Genel Müdür Başyardımcısı C. Oka emekli oldu

Ankara, (Politika) — BTGM'nun çeşitli kademelerinde 33 yıldır hizmet gören en son olarak Genel Müdür Başayrdımcılığını yürüten Cemil Oka emekli oldu. 62 yaşında bulunan Oka ayrılması ile ilgili olarak bir veda mesajı yayınlayarak, hiçbir zaman yasalardan ve ilkelerden ayrılmadığını her türlü koşulda hizmet vermek için çalıştığını belirtti.

Arka Pencere

Aydın Ozan

Sayın Çakmur bir dakika dinler misiniz?

Milyonlarca kişinin umutla yönetime geçirdiği bir erkte spor bakanısınız...

Toparlanamayacak denli dağılmış, sahte güçlülük görünümlerinde, kolay koşullandırılan, kolay bölünen, yönlendirilen, oyunlara getirilerek ülke ve çağ gerçeklerine ters düşürülen azımsanmayacak bir gençliğin bulunduğu ülkede spor bakanısınız...

Sorunlar sizinle başlamadı, tamam... Sizinle bitmesi de kolay değil, tamam... Ama söyler misiniz, iki yılda kadrosunu kurup oturtamayan bir bakanlığın, ayyuka çıkmış gençlik sorunlarına el atması için kaç yıl beklemek gerek?

Söyler misiniz lütfen, gençliğin içindeki bunalım ve anarşiyi önlemeye yönelik önlemleri bırakın bir yana, bakanlığınızda anarşi örnekleri verilmiyor mu bir güreş kampında bir boks kampında bir bilmem nerde?

Sayın Çakmur, size karşı bir önyargım yok inanın. Üstelik sizi, Buca Belediye Başkanı iken çalışmalarınızı İzmir'den izleyen, halkça ve ileri çabalarını yürekten alkışlayan ve o zamandan çok daha iyi yerlere layık gören birisiydim... Spor Bakanlığındaki ilk çalışmalarınız da umut verici idi ama...

Ama sonu gelmedi Sayın Çakmur?

Söyler misiniz lütfen iki yıl içinde hangi spor sorununa çözüm getirdiniz? Hangi gençlik sorununu sona erdirdiniz?

Söyler misiniz lütfen: «Toplumsal kalkınmada gençlik» hizmetini başlatan genel müdürünüz şimdi nerde? Gençliğin, boş zamanını, (olumlu yönde kanalize edilmediği zaman olumsuz birçok tepkilere neden olan) enerjisini toplumsal kalkınmada kullanmak gibi çok yararlı ve gerekli bir çabanın yaratıcısı olan Güven Etkin'i neden aldınız görevden?

Söyler misiniz lütfen: Sorunların üzerine, gençliğinden ve pırıl pırıl kişiliğinden de gelen bir güçle çağdaş bir eğitici görüşü ile giden, birkaç aylık genel müdürlüğünde yıllardır yapılamayanları yapabileceğini gösteren, sağduyulu herkese kendini beğendiren ve sporun birleştirici özelliğini gerçekleştirebileceğini gösteren Fikret Ünlü'yü neden aldınız görevden?

Bu genç, çalışkan ve gerekli kişileri politikanın iğrenç sofrasında neden birer çerez ettiniz kendinize, ağabeylik etmek, varsa hatalarını törpüleyip ülke için onlardan yararlanmak varken...

Oysa bu genç, yaratıcı, yorulmaz kişilerin başarısı, sizin özellikle partinizin başarısı olacaktı.

Şunu bilin Sayın Çakmur: Önümüzdeki Ekim seçimlerinde umduğunuz oyu alamayacaksınız, özellikle İstanbul'da. Aracılara tefecilere vurguncularа karşı yeterince savaşım verilemeyişi denli, bir dolmuş şoförünün «Yirmi yıldır oy veriyorum ama bu sefer vermeyeceğim, Fikret Ünlü gibi bir genel müdür bulup, sonra da onu görevden alan partiden parti olmaz» gibi duygusal düşünenlerin de etkisi olacak bunda. Ama siz bu gerçeği görmeyecek, sorumluluğu adaylara ya da genel merkez muhaliflerine yükleyeceksiniz.

Her sevabınızın ya da günahınızın sizin değil öncelikle partinize yazıldığını unutmayın Sayın Çakmur? Buca Belediye Başkanlığındaki örnek çalışmalarınızı da unutmayın...

Ve unutmayın ki, belki acı ama dostça eleştiriyorsak sizi, daha da yanılgılara düşmenizi istemediğimizdendir, size oy veren milyonlar adına...

Yanılgıdan dönmek de en eski en güçlü erdemlerden biridir, diyerek selamlar, saygılar, başarılar Sayın Çakmur...

Suphi Varer İzmirspor'la hiçbir ilişkisi bulunmadığını açıkladı

Ankara, (THA) — Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü Başmüşaviri Suphi Varer bir açıklama yaparak İzmirspor ile hiç bir ilişkisi bulunmadığını bildirdi.

Varer açıklamasında şöyle dedi:

«Senelik iznim süresince İzmirspor eski Amatör İşler Müdürü Hikmet Dikmen'in ricasıyla profesyonel takım ile yakından ilgilendim. Kırk günlük çalışmadan sonra 17 Ağustos'ta Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğündeki görevimin başına döndüm. Şu anda İzmirspor ile hiç bir ilişkim yoktur. Takımın sözleşmeli antrenörü Turgay Meto'dur.»

Yurt'ta Spor

● Saltık hastaneye yattı

Önceki gün Gut Hastalığı teşhisi konulan ve iki gündür evinde istirahate çekilen Futbol Federasyonu Başkanı Cemal Saltık bugün, kontrole gittiği Tıp Fakültesi Hastahanesinde yapılan konsültasyon sonucu dahiliye kliniğine yatırıldı.

● Yelkencilerimiz Romanya'da

8-13 Eylül tarihleri arasında Köstence'de yapılacak optimist, finn, FD ve 470 dalları Balkan Şampiyonası'na katılacak 20 yelkencimiz, dün, karayolu ile Romanya'ya hareket etti.

Yelken Federasyonu Genel Sekreteri Güler Uçar ın Başkanlığındaki kafile şu sporculardan oluşmaktadır.

Fınn: (Büyükler) — Uğur Peynirci, Murat Bener, Haluk Kalkış.

Fınn: (Gençler) — Nusret Yelkenbiçer, Özver Ünübal, Haşmet Bener, Tamer Çakmakçı.

FD. Sınıfı: Nihat Yenel, Ahmet Uysal, Orhan Tüker, Rafet Ereş.

470 Sınıfı: Orhan Tüker, Hakan Bilgisever, Timuçin Aybers, Tuncay Kaplan.

● Basketbol Ulusal Takımımız Balkan Şampiyonasına katılıyor

Basketbol Ulusal Takımımıza, 13-18 Eylül günleri arasında Yunanistan'ın başkenti Atina'da yapılacak Balkan Şampiyonası'na katılma için gerekli izin Başbakanlıkça verildi.

● Amatör Sporlar Federasyonu Başkanı Sümer görevden ayrıldı

Amatör Sporlar Federasyonu Başkanı Rıza Sümer işlerinin fazlalığını öne sürerek görevinden affını istedi.

Rıza Sümer'in bu istemini olumlu karşılayan yönetim kurulu Federasyon Başkanlığına, Asbaşkan İnal Özver'in getirilmesini kararlaştırdı.

Karadeniz Turnuvası'na katılacak olan İstanbul Bölgesi Hentbolcuları belirlendi

Savaş GÖKBAYRAK

20-24 Eylül tarihleri arasında Romanya'nın Köstence kentinde yapılacak Karadeniz turnuvasına davet edilen İstanbul bölgesi kız ve erkek hentbolcularının seçimi yapıldı.

İki aydan beri 18'er kişilik guruplar halinde çalışmalarını sürdüren İstanbul bölgesi kız ve erkek hentbolcuları; İstanbul Hentbol Ajanı Özcan Şanda, ajan yardımcısı Metin Kaçar bölge antrenörü Muhlis Metin ve İstanbul Tertip Komitesinden Firuz Drahşan ile Bedri Tellikurşun tarafından son bir denemeye tutularak, çift kale maç yaptırıldıktan sonra 12 kız ve 12 erkek hentbolcu belirlendi.

Belirlenen sporcular şunlardır:

ERKEK KARMA: Ali, Tolga, Birkan, Oral (İTÜ), Mustafa, Müfit, Aydın (BEŞİKTAŞ), Kemal, Tunç, Hakan, Bilal, Can (TAÇ SPOR).

KIZ KARMA: Gamze, Canan, Sevgi, Neyire (BEŞİKTAŞ), Hale, B. Canan, K. Canan, Yasemin (TAÇ SPOR), Yüksel, Arzu, Güzin, Nilüfer (İTÜ).

Karadeniz Turnuvasına katılacak İstanbul Bölge Karmasının çalışmaları hakkında bilgi veren antrenör Muhlis Metin; «haftada üç gün çalışarak bu turnuvaya hazırlanıyoruz. Zaten takımlarımız iki aydan beri çalışıyor. Erkek karmamız Federal Alman Württemberg'i yenmişti. Bölgemizdeki diğer bazı oyuncularımız ulusal takımımızın kadrosunda bulunuyor. Ulusal takıma giremeyenlerin içinden bir seçim yapıp Romanya'ya götürüyoruz. Eksiklerimizin ne olduğunu biliyorum, ona göre hazırlanacağız» dedi.

Karadeniz turnuvası için İstanbul Hentbol Ajanı Özcan Şanda'da yurt dışında sesimizi duyurmak için bunun büyük bir fırsat olduğunu, bu fırsatı iyi kullanacaklarını söyledi.

Romanya'ya 24 sporcu ile birlikte antrenör Muhlis Metin, yönetici olarak ajan Özcan Şanda ve hakem olarakta Metin Kaçar gidecek.

Ecevit: Türk-İş'i ele

(Baştarafı 1. Sayfada) linde Türk-İş Genel Kurulu'nu alabileceklerini söyledi.

ÖRGÜT TEMSİLCİLERİYLE GÖRÜŞME

CHP'li bakanlar, küçük kurultaya katılan bütün illerin pratili temsilcileriyle görüşmeler yaptılar.

Dün CHP Genel Merkezin de sabahtan başlayan ve akşama kadar süren görüşmeler sırasında, her il'in temsilcileri bakanlarla ayrı ayrı görüşerek, yörelerinin sorunlarını anlattılar.

Daha sonra, Başbakan Bülent Ecevit genel merkeze gelerek, seçim yapılan illerin temsilcileriyle ayrı ayrı görüşmelerde bulundu. Görüşmeler sırasında, seçim yapılan illerin sorunları ve seçimlerde izlenecek politika üzerinde durulduğu öğrenildi.

Bu arada görüşmeler sırasında örgüt temsilcileri daha çok fiyat artışlarından ve mal yokluklarından şikayet ettiler.

Maliye Bakanı Müezzinzinoğlu ile görüşen örgüt temsilcileri de vergi kaçakçılığından yakındılar. Örgüt temsilcileri, küçük esnaf ve sanatkârların üzerinde denetimin sıklaştırılmasına rağmen büyük sanayiciler üzerinde gerekli denetimin yapılmadığını söylediler.

KÜÇÜK KURULTAY BİLDİRİSİ

CHP'nin yapılan küçük kurultayından sonra, bugün yayınlanan bildiride 14 Ekim seçimlerinin bir iktidar değişikliğine yol açmasının beklenmediği belirtildi, bu seçimlerde CHP'nin başarılı sonuç alması halinde bazı muhalefet partileriyle çıkar çevrelerinin giriştiği tertiplerin etkinliğini yitirmiş olacağı savunuldu.

Kurultay bildirisinde, seçimlerde başarılı sonuçlar alınması ve CHP'nin birlik ve bütünlük içinde olduğunun gösterilmesi açısından hizipleşmelere son verilmesi istendi.

CHP küçük kurultay bildirisinde bazı sol gruplarının devrimciliklerinin, «demokrasiye inançsızlıktan kaynaklandığı» öne sürüldü, CHP'nin devrimciliğinin ise halka dayandığı iddia edildi.

Kurultay bildirisinde, 14 Ekim seçimlerinin ülkenin içinde bulunduğu ortam açısından büyük önem taşıdığı kaydedilerek, özetle şöyle denildi:

«14 Ekim seçimlerinin bir iktidar değişikliğine yol açması beklenmemekle birlikte, bugünkü hükümet kurulduğundan beri siyasal istikrarsızlığı arttırmak ve bir hükümet değişikliği beklentisini canlı tutmak için bazı muhalefet partilerince bazı çıkar çevrelerince gösterilen sürekli çabalar ve başvurulan sorumsuzca tertipler, Cumhuriyet Halk Partisinin bu seçimlerde başarılı sonuçlar almasıyla etkinliğini yitirmiş olcaaktır.

Uzun yılların birikimi olan ve bir ölçüde dış gelişmelerden ve etkenlerden de kaynaklanan ağır sorunları çözme yolunda, Cumhuriyet hükümeti, Cumhuriyet Halk Partisi'nin demokratik sol doğrultusunda, şimdiden büyük mesafeler almıştır. 14 Ekim seçimlerinde halkımızın Cumhuriyet Halk Partisi'ne güveninin belirgin biçimde doğrulanması, hükümeting ücünü artırarak sorunların çözümünü kolaylaştıracaktır ve şiddet eylemlerini kışkırtanların bir hükümet değişikliği olabileceği yolundaki hayalleri büsbütün sona ererek, eylemleri sürdürme cüretleri geniş ölçüde kırılacaktır.»

Kurultay bildirisinde, partinin seçimlerde başarıya ulaşması için hizipleşmelerden vazgeçilmesi gerektiği savunuldu ve «partinin birliğinin ve tutarlığını hiç bir kuşkuya yer bırakmadan ortaay koyması» istendi. Adayların birer hizip ya da ekibin adayı olarak gösterilmesinin, parti ve adayların kişiliklerini yaralayacağı belirtilen bildiride şöyle denildi:

«CHP'nin demokratik sol doğrultusu tüm açıklığı ile belirtilerek, dışımızdaki bazı akımların bu doğrultuya gölge düşürmelerini önlemeye sürekli özen göstermelidir.

CHP'nin demokratik sol tutumu, Türk toplumunun gerçeklerinden kaynaklanan ve halkın özlemlerini gerçekleştirmeye yönelik bir sol tutumdur.

Demokrasiye inançsızlıktand oğan ve halktan kopuk sözde devrimci bazı akımların tersine, CHP'nin devrimciliği, herşeyin üstünde halka, halkın desteğine ve oyuna güvenen ve demokrasiyi güçlendirip genişletmeyi amaçlayan bir devrimciliktir.»

— YİTİK —
İ.Ü. Fen Fakültesinden aldığım öğrenci karnemi yitirdim. Geçersizdir.
Huriye Türkmen (Po: 2164)

— YİTİK —
Nüfus cuzdanımı yitirdim. Geçersizdir.
Gönül Cura (Po: 2162)

— YİTİK —
Taşkızak Tersanesinden aldığım kimlik kartımı yitirdim. Geçersizdir.
Doğan Şahin

İzmir Halkevi bombalandı

(Baştarafı 1. Sayfada) Halkevleri Merkez Yürütme Kurulu üyesi ve İzmir Milletvekili Ferhat Aslantaş, İzmir Halkevi Başkanı Yavuz Yokaç, DİSK Üçüncü Bölge Temsilcisi Saim Akbulut ve Altındağ Belediye Başkanı Lütfü Özer basına yaptıkları ortak açıklamada «İzmir Halkevi'nin bombalanması olayı ülkemizin yaşamakta olduğu bunalımın bir parçasıdır. Dün Ankara'da, otobüsün içindeki halka otomatik silahlarla acımasız ateş edenlerin uzantılarından başka bir şey beklenemez» dediler. Yapılan ortak açıklamada İzmir Halkevi'nin Cumhuriyet yasalarının kendisine sağladığı hakları dün olduğu gibi bundan sonra da kullanmaya devam edeceği belirtildi.

ANKARA'DA

● Sıkıyönetim görevlileri, önceki gün Maliye Bakanlığı'nı basarak yemekhanede arama yaptı.

Çarşamba günü yemek saatında çok sayıda jandarma, polis ve bekçi Maliye Bakanlığı'nı basarak, arama yaptı. Bakanlık memurları bakanlıkta şimdiye kadar rastlanmayan bu olayı demokratik istemler için yürütülen çalışmaları baltalamaya yönelik olduğunu bildirdiler.

● Keçiören semtinde kimlikleri bilinmeyen kişiler arasında çıkan silahlı çatışmada, Ayhan Bittirim adında bir öğrenci öldü.

Alınan bilgiye göre, Keçiören Duman Sokak ile Gazi sokağının kesiştiği yerde silahlı çatışma çıktı. Olayda Keçiören Lisesi öğrencisi Ayhan Bitirim ağır yaralandı. Yaralı Bitirim, tedavi edildiği sigorta hastanesinde kurtarılamadı.

Polisin olayla ilgili iki kişiyi tabancalarıyla yakaladığı bildirildi.

● Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı'na dün sabaha karşı patlayıcı madde atıldı. Olay sırasında ölen ya da yaralanan olmadı.

● Mamak Askeri Ceza ve Tutukevi'nde bulunan hükümlü ve tutuklular arasında dün sabah kavga çıktı. Bunun üzerine cezaevinde normal olarak sürdürülen ziyaretlerin sabahki bölümü iptal edildi.

İSTANBUL'DA

● Bakırköy Kartaltepe'de dün sabah saat 08.00'de silahlı beş kişinin saldırısına uğrayan Kemal Küçük adlı bir ustabaşı hastaneye kaldırılırken öldü.

Alınan bilgiye göre, Sefaköy'deki Hilal Ambalaj Fabrikası'nda ustabaşı olarak çalışan 50 yaşındaki Kemal Küçük'e Kartaltepe Aydın Sokakta kimlikleri henüz belirlenemeyen beş kişi tarafından tabanca ile ateş edildi. Olay yerinde ağır yaralanan Kemal Küçük, İstanbul Tıp Fakültesi Hastanesi'ne kaldırılırken yolda öldü. Polis yetkilileri olayın siyasi yönü olup olmadığının araştırıldığını ve saldırganların arandığını bildirdi.

İSTANBUL'DA

● Kartal - Maltepe'de iki gündür Dev-Yol'cuların silahlı saldırıları sürerken dün meydana gelen olaylar nedeniyle 70 İGD üyesi gencin gözaltına alındığı bildiriliyor. Dün Dev-Yol'cuların saldırıları sırasında da bazı İGD üyesi gençlerin yaralandığı öğrenildi.

KIRŞEHİR'DE

● Kırşehir Pazaryeri'nde ilerici gençler bir gösteri yaparak Türkeş'in maketini yaktılar.

Türk-İş toplumsal

(Baştarafı 1. Sayfa'da) ğunu iddia etti.

TOPLUMSAL ANLAŞMA

Türk-İş Genel Yönetim Kurulu toplantısında toplumsal anlaşmanın da fesh edilmesi konusunda adının açıklanmasını istemeyen bir yönetim kurulu üyesi, «toplumsal anlaşmanın devam etmesine Türk-İş tarafından gerek görülmediğine oybirliği ile karar verildiğini ve bu konuda ki kararın bugün yapılacak açıklamada belirtileceğini» söyledi.

ŞİDE'NİN AÇIKLAMASI

Türk-İş Genel Sekreteri Sadık Şide yönetim kurulu toplantısı devam ederken toplantıda ele alınan konular ve Başbakanlıkça sunulan rapora ilişkin basına bir açıklama yaptı. Şide açıklamasında şunları söyledi.

«17 Haziran, 20 Temmuz, 18-19 Ağustos 1979 tarihlerinde Başbakan Bülent Ecevit, 12 Bakan ve Türk-İş üyesi 32 sendikanın genel başkanının katıldığı toplantılarda ele alınan sorunlarla ilgili Başbakan Bülent Ecevit tarafından düzenlenen ve hükümetin izleyeceği politikanın belirlendiği rapor bir gün gecikmeye karşın geldi. İçinde bazı konulara hiç değinilmediği gibi bazı konuların da tamamen aydınlatılmadan geçiştirildiği görüldü. Yönetim Kurulumuz bu konuyu inceledi ve eksikleri Başbakan'a tekrar sunmayı kararlaştırdı.»

Türkiye'deki partilerin yapıcı değil yıkıcı olduğunu öne süren Sadık Şide bu nedenle bir milli koalisyon kurulma olasılığının bulunmadığını belirterek CHP ile AP'nin ortak bir koalisyon kurmaları ya da bazı ilkelerde birleşmelerinin demokrasimizin yaşaması açısından gerekli olduğunu iddia etti.

BAŞBAKANLIĞIN RAPORU YETERLİDİR

Bu arada Türk-İş Genel Sekreteri Sadık Şide'nin Başbakanlıkça hazırlanan raporun eksik olduğu yolundaki eleştirilerine karşılık, yönetim kurulu'nun sosyal demokrat üyeleri bu görüşe katılmayarak raporu olumlu bulduklarını belirttiler.

Petrol-İş Sendikası Genel Başkanı Cevdet Selvi konuyla ilgili olarak, «Başbakan'a ne götürülmüşse karşılığı alınmıştır» dedi. Türk-İş tarafından Başbakan Bülent Ecevit'e götürülen ekonomik siyasal ve sosyal sorunlara ciddi yanıtlar alındığını bildiren Selvi, konunun saptırılmaması gerektiğini de söyledi.

Cevdet Selvi yaptığı açıklamada, yönetim kurulu toplantısında partiler üstü kalkınması yolunda alınan karara da değinerek bu konudaki görüşlerini şöyle açıkladı:

«Partilerüstü politika izlemek Türk-İş tüzüğünün 5. maddesine aykırıdır. Aynı zamanda ülke sorunlarıyla da ilgilenmemek anlamına gelir. Biz yalnız seçimler konusunda Türk-İş Genel Yönetim Kurulu kararına uymayarak, 14 Ekim seçimlerinde bir partiyi destekleyeceğiz. Konuyu daha önce yetkili kurullarımızda da görüştük. Bu toplantıda da gayet açıklıkla belirttik. Sonuç olarak bazı tepki ve çekişmelerin olacağını biliyoruz. Ancak sosyal demokrat sendikalar olarak ülke sorunlarına kayıtsız kalamayız. Bu hem ülkemiz, hem de işçi hareketi adına üzücü olur. Seçimlerde kesinlikle bir partiyi destekleyeceğiz ve destekleyeceğimiz partiyi yakında açıklayacağız.»

Burçelik

(Baştarafı 1. Sayfa'da) çinin oy verdiği görüldü.

100 işçinin çalıştığı, Burçelik Anonim Şirketi işyerinde irade beyanına 91 işçi katıldı. Maden-İş Sendikası 71 oy alırken Türk-Metal 3, Çelik-İş 3, Otomobil-İş 2 oy aldı. 8 oyun da boş çıktığı bildirildi.

— YİTİK —
Nüfus hüviyet cüzdanımı yitirdim. Geçersizdir.
Hüseyin Ayar (Po: 2163)

— YİTİK —
Kimlik kartımı yitirdim. Geçersizdir.
Celâl Cengiz Türkkan (Po: 2165)

200 ABD

(Baştarafı 1. sayfada) lerde askeri üsler ve U-2'ler konularının ayrıntılı biçimde incelendiği belirtiliyor.

Öte yandan bir süre önce Politika'da yayınlanan 200 ABD askerinin Merzifon askeri üssüne geldikleri ABD yetkililerince resmen doğrulandı. ABD elçiliği 200 askerin yanısıra önümüzdeki günlerde bir de küçük uçak filosunun Türkiye'ye geleceğini bildirdiler.

OLAYLARIN GELİŞMESİ

Üslerin çalışmalarını düzenleyen protokolün süresinin dolmasına çok az bir zaman kala Türkiye ile ABD yetkilileri arasındaki görüşme trafiği hızlandı. Türkiye yetkilileri sık sık ABD'ye giderken ABD'li diplomatlar da çeşitli nedenlerle Türkiye'de yetkililerle görüşmeler yapıyorlar. Bu görüşmelerde üzerinde durulan en önemli konunun Kıbrıs sorunu olduğu Türkiye diplomatik çevrelerine yakın olanlarca belirtiliyor. Bu arada Genelkurmay Başkanı Kenan Evren'in ABD'ye yaptığı bir ziyareti takip eden günlerde verdiği bir demeçte Yunanistan'ı NATO'nun askeri kanadına yeniden katılmaya davet etmesi de aynı çevrelerce ilgiyle izlenmesi gereken bir tutum olarak nitelendirildi.

ABD'NİN YARDIMI VE ASKERLERİN GELMESİ

Amerika Birleşik Devletlerinin Türkiye'ye yapmakta zorluklar çıkardığı askeri yardıma aniden başlaması ve 11.8 milyon dolar tutarında eskiden verilmesi taahhüt edilmiş olan yardıma çıkartılan bir kanunla olanak sağlanması aynı kanundan Yunanistan'ın da yararlanması da yine diplomatik çevrelerin ilgisini çeken öğeler arasındadır.

Kıbrıs sorununda ve buna bağlı olarak önümüzdeki günlerde daha da hareketli bir döneme girilebileceği, bu arada Türkiye iç politikasın da «birlik» propogandasının ve Cumhurbaşkanının «Baş ezmekten sözetmesinin» ABD ile olan ilişkilere çok bağımlı olduğu belirtiliyor.

KONUT İNŞAATI İLANI

Ankara Sincan'da S. S. TMMOB çalışan Sosyal Sigortalar yapı Kooperatifi Başkanlığından.

1. Ankara Bölge S. S. TMMOB Çalışan Yapı Kooperatifi adına 48 adet işçi konutunu ihtiva etmek üzere yaptırılacak konut inşaatı kapalı zarf usulüyle ve götürü bedel esaslarına göre eksiltmeye ait teklif şartnamesindeki şartlarla eksiltmeye çıkarılmıştır.

2. İşin hesaplanan bedeli 147.004.90 lira 50 kuruştur. Bu bedelle, eksiltmeye ait teklif şartnamesindeki ve inşaat sözleşmesi tasarısındaki şartlar konutların emlak alım vergileri ile, iskan ve işletme ruhsatı harçları dahildir.

3. Bu işe ait şartnameler ile ihale evrakı, Sosyal Sigortalar Kurumu Genel Müdürlüğü Yapı İşleri Dairesi Başkanlığı ile Sosyal Sigortalar Kurumu Ankara Emlak İnşaat Bölge Müdürlüğünde görülebilir.

4. Eksiltme 24.9.1979 günü saat 16.00'da Sosyal Sigortalar Kurumu Ankara Emlak İnşaat Bölge Müdürlüğünde iş sahipleri tarafından kurulacak ihale komisyonu marifetiyle yapılacak, kesin ihale Sosyal Sigortalar Kurumu Genel Müdürlüğünce neticelendirilecektir. Müteahhit inşaat sözleşmesini iş sahibi kurum ve kooperatifle müştereken akdedecek, ödemeler kurum tarafından direkt olarak müteahhide yapılacaktır.

5. Eksiltmeye girebilmek için isteklilerin:

a) Müteahhitlik karnesini (b veya c grubundan işin hesaplanan bedelinin 2/3'ü kadar)

b) Teknik araçlar bildirisini

c) Sözleşme tasarısının 5. maddesinde kayıtlı teknik elemanların çalıştırılacağına dair taahhütnamesini (noterden tasdikli).

d) Sermaye ve kredi olanaklarını açıklayan mali durum bildirisini (bankadan)

e) Müracaat tarihinde taahhüdü devam eden işlerini açıklayan bildirisini

f) Müracaat tarihine kadar tam olarak başarılan işlerin bildirisini

Eklemek süretiyle ihale tarihinden (ihale günü hariç) en az üç gün evveline (20.9.1979 günü mesai saati sonuna kadar) Sosyal Sigortalar Kurumu Ankara Emlak İnşaat Bölge Müdürlüğünde yazılı müracaatta bulunmaları, «yeterlik belgesi» almaları ve yeterlik belgesini kapalı teklif zarflarına koymaları şarttır.

6. Geçici teminat miktarı 454.764.72 lira olup isteklilerin Sosyal Sigortalar Kurumu Ankara Emlak İnşaat Bölge Müdürlüğüne yatırarak makbuzu veya geçici teminat mektubunu kapalı teklif zarfına koymaları şarttır.

7. İsteklilerin kapalı teklif zarfını makbuz mukabilinde ihale komisyonu başkanlığına ihale saatinden en geç bir saat evvel vermeleri şarttır.

8. Kurum, yeterlik belgesini vermemekte ve ihale yapıp yapmamakta veya dilediğine yapmakta serbesttir.

9. Telgraf ile müracaatlar ve postadaki vaki vaki gecikmeler kabul edilmez.

10. Belediyelerce ilanlardan alınacak vergi ve resimler müteahhit firmalara ait olacaktır. Ancak ihale yapılmadığı takdirde belediyelerce ilanlardan alınacak vergi ve resimler kooperatif tarafından ödenecektir.

Keyfiyet ilan olunur. Po: 2159

HELSİNKİ VE SONRASI
Fiyatı : 15 TL.
Toplumsal İlerleme Yolunda
Barış içinde birlikte yaşama politikası
Vitali Korionov
Fiyatı : 12,50 TL.
Konuk Yayınları
Babıali Cad. Tasvire Han K. 3/38 Cağaloğlu/İST.
Dağıtım : Temel Dağıtım
Himaye-i Etfal Sok. Dr. Orhanbey İşhanı K. 1 Cağaloğlu/İST.

HÜRRİYET ER

Maocu faşistler tarafından katledilmiştir.
Anısı mücadelemize ışık tutacak, hesabı sorulacaktır.

Edip İplik Fb. İşçileri
Penyelüks Fb. İşçileri
Konfor Y. Yatak İşçileri
Çeşit Mensucat İşçileri
Akın Tekstil Fb. İşçileri
Vakko Fb. İşçileri

Po: 2158

İSTANBUL TELEFON BAŞMÜDÜRLÜĞÜ
4 Adet Elektrikli calaskal satın alınacaktır

Başmüdürlüğümüz ihtiyacı olarak 4 Ad. elektrikli calaskal malzemesi kapalı teklif mektubu almak suretiyle satın alınacaktır.

Bu işe ait idari ve teknik şartnameyi Gayrettepe Yıldızposta Caddesi Başmüdürlük Malzeme Müdürlüğünden temin edilebilir.

İstekli olduğunuz takdirde kapalı teklif mektubunuzla geçici teminatınızı engec 20.9.1979 Perşembe günü saat 11.00'e kadar Malzeme Müdürlüğüne tevdi etmeleri ilan olunur.

(Basın: 20023 - 2056)

MHP'nin af vaadi

(Baştarafı 1. Sayfada) lığın düşmanıdır. İnsanlık düşmanlarına öyle kolay kolay kimse af çıkaramaz. Dünyada olup bitenlere göz atanlar bunu hemen anlarlar. 35 yıl öncenin suçluları bugün bile yakalansalar yargılanıp cezaya çarptırılıyorlar. Çünkü, toplumlar o eski acıları bir daha yaşamak istemiyorlar. Onun için de uyanık duruyorlar.

Ülkemizde kitleler meydanları doldurmuşken, insanlık düşmanlarına af önerebilmek ham hayaldir. Bu böylece bilinmeli, böylece söylenmelidir. Bugün çok sayıda ev yangın yerine dönmüştür. Bir çok ocak sönmüştür. Anaların, bacıların, eşlerin, çocukların boynu bükülmüştür. Toplumumuz bu acıları daha yaşarken affı düşünebilmek bir kuruntudan ibarettir.

Ancak, af vaadi yasal açıdan da önem taşır. Özellikle bu nokta ele alınmalıdır. Gerçi Anayasamız af yetkisini yasama organına vermiştir. Buradan hareketle, siyasal bir partinin af vaadi normal karşılanabilir. Ne var ki, MHP'nin af vaadi 648 sayılı Siyasal Partiler Yasasıyla çelişmektedir. Onun için, bu af vaadini 648 sayılı yasanın 112. maddesiyle birlikte düşünmek gerekir. 112. maddeye göre, "kanunsuz siyasi faaliyetlere mihrak olmak" bir kapatma nedenidir. Madde 2. fıkranın (b) bendinde "bu fiillerin" parti yetkili organlarınca "tasvip edilmesini" bir kapatma nedeni olarak görmektedir.

İşte af vaadinin çerçevesi, ve sunuluş biçimi açıkça "tasvip" niteliğindedir. Parti, suçlu yahut sanıkların eylemlerini tasvip ettiği için af önermektedir. Bu eylemlerin tamamı demokrasimizi tahribe yöneliktir. Teker teker işlenmiş cinayet, sabotaj yahut soygun değildir. Bu bakımdan, sözkonusu eylemleri 648 sayılı yasanın 84, 91, 100 ve 101 maddeleri çerçevesinde düşünmek gerekir. Bu maddeler, insan haklarına dayalı demokrasiyi, çok partili düzeni, temel hak ve özgürlükleri korumak için getirilmiştir. Cinayetlerin tamamı ise, çok partili demokrasiyi, temel hak ve özgürlükleri yıkmak amacıyla işlenmektedir. Onun için, bu nitelikteki her bir suç Siyasal Partiler Yasasının 84 ve 100. maddelerini ihlal edici niteliktedir. Durum bu olunca, öldürme, soygun ve sabotaj eylemleri 112. maddenin sınırları içine girer. Çünkü, yukarıda da söylediğimiz gibi, bu maddeye göre "kanunsuz siyasi faaliyetlere mihrak olmak" bir kapatma nedenidir. Madde açıkça 84 ve 100. maddeye aykırı eylemleri 112. maddenin içerisinde görmüştür.

Yine 112. madde "mihrak olma"yı tanımlamış durumdadır. Buna göre, ya 111. maddenin 3. fıkrası işletilerek bu sonuca varılmalıdır, yahut da sözkonusu parti bu türden eylemleri "tasvip etmiş" olmalıdır. Af vaadinde, yasanın aradığı bu "tasvip" kesinlikle vardır. Çünkü, yalnız işlenip bitmiş suçlar için değil, işlenecek suçlar için de af umudu verilmektedir. İşte buna "kışkırtıcılık" denir ve hem işlenmiş suçları, hem de işlenecek suçları "tasvip" anlamına gelir. Yani, MHP'nin af vaadiyle 112. maddenin (b) bendine uygun yeni bir durum doğmuştur.

Hemen belirtelim ki, 112. maddenin ayrı bir özelliği vardır. Bu maddeye göre, dava açma yetkisi yalnız C. Başsavcısına tanınmıştır. Yani, yasada gösterilen başka yollar bu madde bakımından işlemez. Örneğin, Bakanlar Kurulu yahut grubu bulunan başka partiler bu yola gidemezler. Onun için, bu yasal durumu değerlendirmek yalnız Başsavcının görevine girer. Bir yanda çeşitli mahkemelerin gönderdiği suç duyuruları öylece durup durmakta, bir yanda af vaadleri ile suçlar ve suçlular tasvip olunmaktadır. Böyle bir durum açıkça 112. maddenin ihlali niteliği taşır. Ve bu ihlal üzerine mutlaka, ama mutlaka dava açılır.

Göçükte 16 işçiye ulaşmanın

(Baştarafı 1. sayfada) yerleştirilen boruların patlaması nedeniyle üç gündür hiç bir olumlu sonuç alınamayan çalışmaların çok daha uzun sürebileceği bildirildi. Öğrenildiğine göre MHP'li ocak sahibi Saraçoğlu'na ait yukarıdaki maden ocağından gelen sular işçilerin mahsur kaldıkları ocaktaki sularla birleşmiş durumda.

Yetkililer bundan sonraki çalışmalarda önlerine zaman zaman çöküklerin çıkacağını umduklarını belirterek temizlenecek çamurun çok zaman alacağını söylediler. En ufak bir galeride bile olması zorunlu aygıtların bulunmadığını belirten yetkililer galeride vinçleri çeken halatların çok eskimiş olduğunu söylediler. Ne bir alarm sisteminin ne de en ufak bir kazada ilk müdahalenin yapılabilmesi için gerekli aygıtın bulunmadığını hatırlatan yetkililer kurtarma çalışmalarının yedi gündür 220 voltluk elektrik akımı altında sürdürüldüğünü belirttiler. Bunun aslında 24 volt olması gerektiğini sözlerine eklediler. Bu arada Ereğli Kömür İşletmesinden gelen iki emniyet mühendisi de çalışmalara katıldı. Yedi gündür yeraltından yerüstüne haberleşmenin havalandırma motorunu susturup uzun aralıklarla duran işçiler aracılığıyla bağrılarak yapıldığı galeriye dün akşam bir telefon sistemi kuruldu.

Öte yandan ocakta bulunan işçilerin sayısının 16'dan fazla olabileceği yolundaki söylentilerin yaygınlaşmasından sonra maden sahibi gazetecilere bunun söz konusu olamayacağını öne sürdü.

Bu arada ocağın bulunduğu bölgedeki jandarma sayısı da arttırıldı. İşçilerin yakınları artık bir umutlarının olmadığını, cenazelerini almak için beklediklerini söylediler.

DEV MADEN-SEN'İN AÇIKLAMASI

DİSK'e bağlı Dev Maden-Sen Büyük Çeltek Maden İşletmesinde mahsur kalan maden işçilerinin insana değer vermeyen, yalnızca kâra değer veren düzenin kurbanları olduğunu açıkladı. Açıklamada bütün dünyada madencilik işkolunda kazalar azalırken, Türkiye'de yılda 120'yi aşkın işçinin can verdiği ve bunun her yıl giderek arttığı bildirildi.

Açıklamada, her olayın sonunda sucun birkaç kişinin ya da tabiat olaylarının üzerine yıkıldığı, yetkili makamların da konu ile güya ilgilendiği belirtildi.

Türk Mensucat-İş

(Baştarafı 1. sayfada) de aynı suçtan tutuklanarak cezaevine konuldu.

Sendika Başkanı Mehmet Ali Ünlü ile ÜGD Başkanı Mustafa Canciyer ve Seyfettin Sinder Tarsus'da kunduracılık yapan Hasan Anak adındaki şahsı öldürmek için Mehmet Halim adındaki sağ görüşlü kişiyi suça yönlendirmekle suçlandı. Hasan Anak adlı kunduracı beş gün önce silahlı bir saldırı sonunda ağır yaralanarak hastahaneye kaldırılmıştır.

Enerji

(Baştarafı 1. Sayfa'da) ve hükümetin bir takım saldırı, yasal düzenleme ve toplumsal anlaşmalarla bunalımın yükünü işçi sınıfına ve emekçi halka yüklediği belirtildi.

Taraki

(Baştarafı 1. Sayfa'da) Taraki, emperyalizmin, Pekin yönetiminin ülkesine karşı komplo girişimini sürdüğünü açıkladı ve bu komplolar içerisinde NATO'nun da açık parmağı bulunduğunu kaydetti. Halkın yeni bir döneme, yeni bir yaşama başladığını belirten Nur Muhammed Taraki, sözlerini şöyle sürdürdü: «Afganistan'a uzanan eller kırılacaktır.» Taraki, Angola'ya, Mozambik'e, Benin'e ve bloksuzluk yolunu seçen pek çok ülkeye karşı da emperyalist müdahale planladığını anlattı ve bu girişimlerin tümünün başarısızlığa mahkum olduğunu, çünkü çürüyen, kokuşan bir sistemin çırpınışlarını yansıttığını söyledi.

Ürdün Kralı Hüseyin ise, ABD'nin İsrail'e askeri ve politik desteğini sürdürmesi durumunda Ortadoğu'da barışçı bir çözüme ulaşılmasının mümkün olmadığını, ABD ile İsrail işbirliğinin tehlikeli ve acılı sonuçlar doğurduğunu söyledi.

Öteyandan konferans sekreteryası, Küba'nın hazırladığı karar taslakları üzerindeki görüşmelerini tamamladı. Taslak üzerindeki görüşmelerin dün akşam tamamlanmasından sonra, bugünkü oturumda genel kurul tarafından görüşülmesine başlanacağı bildiriliyor. Bildirildiğine göre, bazı küçük değişikliler yapılmasına karşın, Küba'nın taslağı konferans sekreteryası tarafından aynen benimsendi.

Küba'nın başkenti Havana'da yapılan bağlantısızlar zirvesinde bir konuşma yapan Vietnam Başbakanı Pham Van Dong 95 bağlantısız ülkeyi sosyalizm güçleri ile birleşmeye ve ABD ile müttefiki Pekin'e karşı savaşmaya çağırdı.

TÖBANK

(Baştarafı 1. Sayfada) üyesi işçileri personel fazlası gerekçesiyle işten çıkartırken, gazete ilanlarıyla yeni işçi aldığı açıklandı.

Bank-Sen Sendikasından yapılan açıklamada işçileri sille-tokat işten atılan bu nedenle Sulh Ceza Mahkemesinde yargılanan Levazım Müdür Muavini Faruk Aktım'ın işverence ödüllendirilerek Hisse Senetleri Müdürlüğüne getirildiği belirtilerek sürekli olarak kırmızı bakiye veren TÖBANK'da çeşitli baskıların sürdürülmekte olduğu kaydedildi. İş müfettişlerinin işyerinde TÖBANK patronlarının ve avanesinin baskılarını saptadıkları bildirilen açıklama özetle şöyle:

— «Bu arada 1211 sayılı Merkez Bankası yasası, 7.11.1978 gün 7/16559 sayılı Bakanlar Kurulu kararnamesi ve Bakanlık genelgelerine karşın çeşitli kamu kuruluşlarının TÖBANK T.A.Ş. şubelerinde yüzmilyonlarca liraya varan mevduatları saptanmış, TÖBANK patronlarının emirlerine sunulan bu paraların hangi çıkarların karşılığı olduğunun araştırılması yolunda girişimlerimiz olmuştur.

TÖBANK T.A.Ş. şubelerinde çeşitli yolsuzluklara ilişkin elimizdeki belgeler Maliye denetmenlerine iletilmiştir. TÖBANK patronları şube müdürlerine bu işin örtbas edileceği yolunda güvence verirken acaba sermayenin devleti kontrolunda tuttuğunu mu söylemektedir? Bu güvence şubelerde Bank-Sen üyesi işçilere baskıların devamı karşılığında verilmektedir.

Sıkıyönetim uygulamasına karşın Bursa'da kardeş sendika Maden-İş üyeleri TÖBANK şubesine toplu halde para yatırıp çekmeye devam etmekte sınıf dayanışmalarını göstermektedirler.»

Rogers

(Baştarafı 1. Sayfada) tadır. Bu sorunların çözümünde Orgeneral Rogers'ın de katkıları olacağına inanıyorum.»

NATO Avrupa Müttefik Kuvvetleri Başkomutanı Orgeneral Bernard W. Rogers da yaptığı konuşmada şunları söyledi:

«Yeni görevimde beni bekleyen bazı güçlükler olduğunu biliyorum. Bu güçlükleri benden önce bu görevde bulunanların izlediği yoldan giderek aşmaya çalışacağım. Türkiye'nin NATO içindeki stratejik önemi herkes tarafından bilinmektedir. Dün Cumhurbaşkanı, bugün Genelkurmay Başkanı, Savunma Bakanı ve Dışişleri Bakanı ile yaptığım görüşmeler son derece yararlı olmuştur. Bana gösterdiğiniz misafirperverlik için size teşekkür ederim.»

İGD

(Baştarafı 1. Sayfa'da) nı bildirdi. Yurtların, öğrencilerin en ivedi gereksinimlerini karşılamaktan uzak bir kapasiteye sahip olduğunu belirten İGD Genel Sekreteri Taş şunları söyledi:

«Tam kapasite ile çalıştırılmayan bu yurtlarda, öğrencilerin en ivedi gereksinimleri bile karşılanamamaktadır. Örneğin Vezneciler Kız Öğrenci Yurdun'da yemekhane yoktur. Çemberlitaş Kız Yurdunda olan yemekhane ise, pahalı olduğu gibi, sağlığa da aykırıdır. Banyo sorunu tüm yurtlar için geçerlidir. Okuma salonları, etüdler ders çalışmaya elverişli değildir. Yurtlarda, labaratuarlar, kitaplıklar yoktur. Seçilen öğrenci temsilcileri, yurt idareleri tarafından tanınmamaktadır. Spor tesisleri bulunmamakta, öğrencilerin bu konulardaki girişimleri ise yetkililerce ya geçiştirilmekte ya da geri çevrilmektedir.»

Nakliye

(Baştarafı 1. sayfada) Daha sonra bir konuşma yapan Nakliyat - İş Genel Başkanı Mehmet Bülbün, protokolu imzalamayan ve NAKO (Nakliyeciler Kooperatifi) Başkanı Ahmet Karafakılı'nın çevresinde örgütlenerek, kanunsuz lokavtlarını devam ettiren 26 ambar işvereninin bu çalışmalarına İstanbul Valiliğinin engel olmasını isteyerek, toplusözleşmeyle ilgili kazanımlarını şöyle anlattı: «Bütün işçiler toplusözleşme kapsamına alınmış, sigortasız işçi çalıştırılması önlenmiştir. Saat ücreti olarak da 1. yıl için 16 lira, 2. yıl için ise 19 lira alındı. Ayrıca gene 1. yıl için 3840 lira aylık zam, sosyal haklar ve iki maaş ikramiye, 2. yıl için ise 4560 lira aylık zam alınmıştır. Bunların dışında taşıma işçileri için asgari taban ücreti 1. yıl için net 9150 lira olarak belirlenmiştir. Yeni işe girenlerin ise taban ücreti brüt 12.000 lira, büro işçilerinin taban ücreti ise 9.000 liradır.

Politika

SAVAŞSIZ SÖMÜRÜSÜZ BİR DÜNYA İÇİN

- Sahibi: Politika Basım ve Yayım A.Ş. adına ... ... KEMAL TÜRKLER
- Yazılşleri Müdürü ... ... Tamer KAYAŞ
- İstanbul: Yerebatan Cad. Taşsavaklar Sok. No: 5 Cağaloğlu Tel.: 27 77 12 - 27 69 09 - Teleks: 23 290
- Ankara: İzmir Cad. No: 20/27, Kat: 7 Kızılay Telefon: 18 79 59 - 17 65 36 — Teleks: 42 486 - 42 879
- İzmir: Cumhuriyet Bul. Aslan Kapanl İş H. K.: 5 No: 510 Konak Telefon: 13 69 61
- Dizgi: ... ... Politika Tipo Tesisleri
- Baskı: ... ...Cumhuriyet Matbaacılık ve Gazetecilik T.A.Ş.
- Dağıtım: ... ... Hürriyet Holding A.Ş.
- İLAN KOŞULLARI: 2-3-7. sayfalar (sütun / cm): 300 TL. - 4-6. sayfalar (sütun / cm): 250 TL. - 8. sayfa (sütun / cm): 700 TL. Yayın ilanları (tek sütun, 5 cm): 250 TL. - Ölüm, Teşekkür, Nişan, Doğum vb. (tek sütun, 5 cm): 500 TL.
- ABONE KOŞULLARI: 3 Aylık: 450 TL., 6 Aylık: 900 TL., 1 Yıllık: 1800 TL. Avrupa ülkeleri: 1 Yıllık 200 DM., 6 Aylık: 100 DM. Diğer ülkeler için 1 Yıllık: 120 Dolar.

BARIŞ DERNEĞİ'NİN KONUĞU OLARAK TÜRKİYE'YE GELEN SOVYET DELEGASYONU BAŞKANI'NIN GAZETEMİZE ÖZEL DEMECİ

"İşçi sınıfı ve ilerici gençlik Türkiye'nin umududur,,

- Ukrayna Yazarlar Birliği Başkanı Pavel Zagrebelni, Prof. Mihail Krutogalov ve Türkolog Margarita Striyeşin, TYS Genel Sekreteri Ataol Behramoğlu, Hasan İzzettin Dinamo, Demirtaş Ceyhun ve Emil Galip Sandalcı ile birlikte yemekte görülüyor.

MEHMET BARAK

Barış Derneğinin konuğu olarak Türkiye'ye gelen üç kişilik Sovyet delegasyonuna, Türkiye Yazarlar Sendikası, Gazeteciler Cemiyeti lokalinde bir yemek verdi. Ukrayna Yazarlar Birliği Başkanı Pavel Zagrebelni Uluslararası bir hukukçu olan Prof. Mihail Krutogalov ve Türkolog Margerita Striyeşin'le birlikte yemeğe, Türkiye Yazarlar Sendikası Genel Sekreteri Ataol Behramoğlu ve Yönetim Kurulu üyeleri Emil Galip Sandalcı, Demirtaş Ceyhun'la yazar Hasan İzzettin Dinamo katıldılar.

Delegasyon Başkanı Pavel Zagrebelni Politika muhabirine yaptığı açıklamada «Türkiye'de iyi izlenimler edindiklerini, halktan kişilerle tanıştıklarını, işçi sınıfının, aydınların ve ilerici gençlerin barış mücadelesi için nasıl savaştıklarını yakından gördüklerini» söyledi.

Pavel Zagrebelni Barış Derneğinin düzenlediği Boğaz gezisi ile ilgili izlenimlerini de şöyle anlattı: «Gezi sırasında çeşitli partilerin, demokratik kitle örgütlerinin temsilcilerini de tanıma olanağı bulduk. Barış savaşımının neferlerinin yüzde 90'ı ateşli coşkulu ilerici gençler. Türkiye'nin geleceği, işçilerinizin ve bu ilerici gençliğin ellerindedir. Bu kişiler Türkiye'nin umududur. Sesleri ve ışıklı gözlerindeki parıltılar onların gerçek duygularını ortaya koyuyor. Biz Türkiye için umutluyuz.»

Ukrayna Yazarlar Birliği Başkanı da olan Pavel Zagrebelni, Türkiye'nin çeşitli yörelerini dolaştıklarını bu arada bir metal işçisinin yıllar önce silâh tutmuş nasırlı ellerini sıktıklarını ve bu duyguların çok şey ifade ettiğini söyleyerek Türkiye hakkında çeşitli kitaplar yazacağını söyledi.

Zagrabelni Türk Edebiyatını Yunus Emre'den bu yana izlediklerini ve ondan övgüyle söz edebileceklerini sözlerine ekledi.

İkramiyelerini alamayan Erkunt işçileri işi yavaşlattılar

Ankara, (Politika) — Ankara-İstanbul yolu üzerinde kurulu Erkunt Döküm Fabrikasında Maden-İş üyesi işçiler ikramiyelerinin verilmemesi üzerine işi yavaşlatma eylemi yaptılar. İşçilerin direnişini kırmak isteyen işveren bazı işçileri fabrikaya sokmamaya çalıştı ancak bütün işçiler dün sabah fabrikaya girerek işbaşı yaptılar.

Yaklaşık 300 işçinin çalıştığı Erkunt Fabrikasında ayın 31'inde ödenmesi gereken ikramiyelerin ödenmemesi üzerine işçiler önceki günden itibaren işi yavaşlattılar. MESS avukatları ile güvenlik kuvvetlerini çağırarak direnişi kırmak isteyen işverenin çabalarını boşa çıkaran işçiler direnişlerinde kararlı olduklarını belirttiler.

Murat Bayrak'ın Sefaköy Belediyesi'ne 2 milyondan fazla borcu var

Sefaköy, kaçak fabrikalarla doldu

- ARALARINDA MURAT BAYRAK'IN PATRONU OLDUĞU SANCAK TÜL FABRİKASI DA BULUNAN 7 FABRİKA KAÇAK İNŞA EDİLEN BİNALARDA ÜRETİM YAPIYOR

İstanbul, (Politika) — İstanbul Kağıthane'den sonra bu kez de Sefaköy'de kaçak fabrikaların bulunduğu bildiriliyor. Konuya ilişkin olarak görüştüğümüz Sefaköy Belediye Başkanı, kaçak fabrikalar konusunda İstanbul Milli Emlak Müdürlüğüne yaptıkları başvuruların sonuçsuz kaldığını belirtti.

Üst üste yaptıkları zamlarla küçük esnafı, orta sınıf ve tabakaları, işçi ve emekçileri ezen tekeller, şimdi de halkın konutlarını binbir zorlukla yaptığı gecekondu yörelerine el atarak, oralarda milyonluk kaçak fabrikalar inşa ediyorlar. Tekellerin milyonluk ve kaçak olan fabrikalarına örnek olarak da şunları göstermek mümkün:

Fabrikasının içinde ve dışında adı birçok olaylara karışan, faşist komandoları ve köpekleriyle ün yapan Murat Bayrak'ın Sancak Tül Fabrikası; Penyelüks'ün cami, çocuk bahçesi vs. diye işgal ettiği bazı bölümleri, Tanca Amyant Fabrikası; Akçalar Dokuma Fabrikası, Borusan Fabrikasının bazı bölümleri, Emin Cankurtaran Elektrik Motorları Fabrikası, Durulaks'ın 730 metrekarelik bir bölümü.

Milyonluk kaçak fabrikalar konusunda bilgisine başvurduğumuz Sefaköy Belediye Başkanı Rıdvan Ünal, şunları söylüyor:

«Hazine arazisi ve belediyeye ait yerleri işgal eden bu fabrikaların ayrıca belediyemize de borçları bulunmaktadır. Bunlardan Murat Bayrak'ın belediyemize olan borcu 2 milyon lirayı aşmaktadır ve bu kişi geçenlerde halen grev sürmekte olan fabrikasından güvenlik güçleri ve savcılığın da yardımıyla çıkarttığı makinelerini, bir başka yere nakletmiştir. Murat Bayrak'ın belediyeye olan borcundan başka ayrıca kendi arazisinin haricinde işgal ettiği bin metrekarelik hazine arazisini de tekrar geri almak için uğraşlarımız sürmektedir. Şimdiye kadar zorbalığıyla belediye zabıta memurlarını fabrikasına sokmayan Murat Bayrak'ın bu tür hareketlerine bir daha meydan verilmemesine çalışacağız. Ne yaparlarsa yapsınlar belediye olarak bunların peşini bırakmamaya kararlıyız.»

Sefaköy Belediye Başkanı Rıdvan Ünal daha sonra İstanbul Milli Emlak Müdürlüğüne yaptıkları başvuruların savsaklandığını ve sonuçsuz bırakıldığını belirterek sözlerini şöyle sürdürdü:

«Sefaköy Belediyesi olarak İstanbul Milli Emlak Müdürlüğüne yaptığımız müracaatlarda, müdür muavinlerinden biri bize şunları söyleyebilme cesaretini bulabilmektedir:

«Buraları nasıl olsa hazine arazisidir, yani bizim malımızdır. Bu fabrikalar buralara varsın inşaat yapsınlar, bizim yerimiz olduğu için bizce mahzuru yok. «Fakat gene aynı müdür muavini olan zata 150 bin kişinin yaşadığı gecekondulara tapu verilebilmesi amacıyla müracaat ettiğimizde ise, bizi vatandaşlarla karşı karşıya koyarcasına şunları söyleyebilmektedir: «Buralardaki gecekondularda oturanlara tapu verip de onları milyoner mi yapacağız? Bunların en kısa zamanda buralardan temizlenerek, hazine arazisinin ellerinden alınması gerekmektedir.» Bütün bunlardan ayrı olarak da İstanbul Milli Emlak Müdürlüğü buralarda oturan vatandaşlardan hazine arazilerini işgal ettikleri gerekçesiyle Ecrimisil almaktadır.

Biz Sefaköy Belediyesi olarak Milli Emlak Müdürlüğünün binlik gecekondularla, milyonluk fabrikalara karşı aldığı bu farklı tutumu anlıyamadığımızı belirtiriz.»

Sefaköy Belediye Başkanı, kaçak fabrikalar konusunda bilgi verdi

Belediyeye borcu olan Murat Bayrak'ın fabrikası Sancak-Tül

«ŞEHİNŞAH PEHLEVİ» CADDESİ'NİN ADINI HÂLÂ DEĞİŞTİRMEDİLER

Şehinşah Pehlevi, İran'ı terkedeli aylar oluyor. Pehlevi'nin Şehinşah'lığı yiteli de aylar oluyor. Ama İstanbul'un Sirkeci semtindeki caddenin ismi hâlâ «Şehinşah Pehlevi» caddesi. O tabelayı kaldırmamakta direnen ilgililer Şah'ın İran'a dönebileceğini mi hesaplıyorlar bilinmez. İran'da 12 Şubat 1979'da devrim oldu. Şimdi ise 7 Eylül 1979. Bakalım «Şehinşah Pehlevi» Caddesinin adı ne zaman değişecek?

ÖZETLE

BARTIN'DA ÖZGÜRLÜK GECESİ YAPILIYOR

BARTIN'da 9 Eylül Pazar günü «Özgürlük Gecesi» yapılacağı bildirildi. Tertip Komitesi adına yapılan açıklamada gecenin programında özgürlük konusunu içeren bir senaryo, folklor, koro ve daha başka sanatsal etkinliklerin yer aldığı kaydedildi. Açıklamada ayrıca geceye katılmalarını sağlamak üzere Semra Özdamar, Meral Taygun ve daha başka sanatçılarla görüşme yapılacağı belirtildi.

ÇARŞAMBA'YA OTOBÜS İSTENDİ

ÇARŞAMBA Belediyesi'ne otobüs verilmesini sağlamak için altı kişilik bir heyet 10 bin imzalı 65 metre uzunluğunda bir dilekçe ile Ankara'ya geliyor.

Altı kişilik heyet 65 metre uzunluğundaki dilekçeyi Yerel Yönetim Bakanı Mahmut Özdemir'e verecekler bu arada kentin sorunlarını aktaracaklar. Heyet ayrıca İşletmeler Bakanı Bulutoğlu ile de bir görüşme yapacak.

BİLECİK'TE 56 GÜNLÜK DİRENİŞ SONA ERDİ

BİLECİK'in Osmaneli ilçesinde kurulu Gök İnşaat Gereçleri Fabrikası'nda çalışan işçiler, arkadaşlarının işten çıkarılması üzerine 11 Temmuz tarihinde başlattıkları direnişi sona erdirerek işbaşı yaptılar.

İşçiler, işten çıkarılan 26 arkadaşlarının yeniden işe alınmaları üzerine eylemlerine son verdiler.

Fabrikada örgütlü DİSK'e bağlı Keramik-İş Sendikası yetkililerinden alınan bilgiye göre, bu arada işverenle bir protokol imzalandı ve önümüzdeki 10 aylık süre için işçi ücretleri yükseltildi. Ayrıca bazı sosyal kazanımlar sağlandı.

Bir bekçi evinde uyurken boğularak öldürüldü

Bursa, (THA) — Yeşilyayla mahallesinde Toprak Su 16. Bölge Müdürlüğünde bekçi olarak çalışan Hilmi Tüfekçi gece evine giren kimliği belirsiz 2 kişi tarafından eşinin eli ve yüzü bağlandıktan sonra boğularak öldürüldü.

Emniyet Müdürlüğünden elde edilen bilgilere göre olay saat 04.30 sıralarında meydana geldi.

Radyolardan seçmeler

TRT - 1

07.30	Haberler
07.40	Sabahtan Sabaha
09.02	Kadın Dünyası
10.01	Arkası Yarın
13.00	Haberler
15.20	Şarkılar
17.02	Akşama Doğru
18.01	Çocuk Bahçesi
20.15	Köy Dağarcığı
21.45	Türküler
23.10	Tatil Gecesi

TRT - 2

09.00	Olayların İçinden
09.30	Sabah Konseri
11.40	Beri Gel Barışalım Halk Ozanları
13.30	Olayların İçinden
16.20	Arkası Yarın
20.30	Küçük Konser
23.00	Müzikte Çağlar

TRT - 3

07.02	Güne Başlarken
08.00	Sabah Konseri
11.00	Öğleye Doğru
12.06	Sizin İçin Seçtiklerimiz
15.00	Günün Konseri
16.00	Müzik Sohbetleri
23.00	Cuma Konseri

TRT Program-Haber-Eleştiri

TV'DE SİNEMA : HÜZÜN ŞARKISI

- OYNAYANLAR: STEVE MC QUEEN, LEE REMICK, DON MURRAY, PAUL FIX, RUTH WHITE.
- YÖNETMEN: ROBERT MULLIGAN.
- YAPIM YILI: 1964.
- SÜRESİ: 100 DAKİKA.

Hollywood'un inişli çıkışlı yönetmenlerinden olan Mulligan'nın kendi çizgisinde önemli sayılabilecek filmlerinden biri. Burjuva toplumlarında sanatçılarla ilgili şöyle bir kanı vardır: Sanatçı çeşitli acılar, mutsuzluklar ve bunalımlar içinde kıvranır durur. İçki içer, yazar, resim yapar veya müzikle uğraşır, ama bunalımını bir türlü aşamaz. Yine de burjuvalar, «sanatçı tüm bunları yaşadığı için sanat yapar, herşey olumlu ve düzgün olsaydı sanat da olmazdı» derler. Neyse ki, günümüzde artık sanatçıların her türlü maddi olanak içinde, sanat için gerekli olan sosyo-ekonomik özgürlükler çerçevesinde sosyalist gerçekçi sanat yapabildikleri bir dünyada yaşıyoruz.

Bu tür burjuva savlarının artık tümüyle çürüyüp gittiği günümüzde, tüm bu gerçekleri bilmenize karşın biraz dinlenmek için zaman harcamak istiyorsanız, yine de bu filmi izleyebilirsiniz.

Filmin öyküsü kısaca şöyle: Henry'nin müziğe karşı çok yeteneği vardır. Küçük yaştan beri yanında büyüdüğü Kate, ona yapmadığını bırakmaz. Günün birinde bir kavga olayına karışan Henry hapise düşer. Kate, Henry'nin imdadına yetişir ve onu hapisten kurtarır. Ancak Henry'nin müzik yapma isteğine karşın Kate onu sürekli engeller. Günün birinde Kate ölür. Ama Henry'nin Kate'yle ilgili sorunları bir türlü bitmez.

TELEVİZYON PROGRAMI

19.00 HABERLER

19.05 Marco

Çizgi dizi filmin bugün yayınlanacak 51. bölümünde; Marko annesinin Tüküman'a bir günlük yolda bulunan Saradiryo çiftliğinde olduğunu öğrenir ve çiftliğe varmayı başarır.

19.30 Önce Sağlık

Program, doğum kontrol haplarının sinir sistemi üzerindeki yan etkilerini içeren bölümle başlıyor. Konuya ilişkin soruları Prof. Dr. Ayhan Songar yanıtladı. Yanıklar ve yanıklarda ilk yardım bölümünü Prof. Dr. Bedrettin Görgün anlatıyor. Gülhane Tıp Akademisi'nden görüntülerin de yer aldığı program, şifalı sulara ve kaplıcalara ilişkin sorulara Prof. Dr. Orhan Yenal'ın yanıtlarıyla son buluyor. Naim Akgün'ün hazırladığı programı Oya Seymen sunuyor.

20.00 Dımıdan

Programda, Sivas yöresinden halk oyunları yer alıyor. Ayrıca, HALAYLARI KİM ÇEKER - TAŞ DÖNMÜYOR DÖNMÜYOR - PINARBAŞI OYUNU - YANLAMA OYUNU - ARNAVUT OYUNU - PINAR TÜRKÜSÜ - İŞ HALAYI ekrana gelecek.

20.30 HABERLER

21.15 Minik Konser

21.20 Doğu Rüzgarı

İzzet Öz'ün hazırladığı programda, Okay Temiz ve Doğu Rüzgârı Grubu ÇAY ELİNDEN ÖTEYE - BURASI MUŞTUR - AKSAK adlı parçaları çalıyorlar. Okay Temiz ORYANTALWİND - Akagündüz Kutbay Ney - Tuna Ötenel Piyano - Saksafon'la seslendiriyor. Kudret Öztoprak Bas Gitar, Okay Temiz Vurgulu çalgılar çalıyor.

21.45 Televizyonda Sinema

23.25 HABERLER

SANATÇI KILIĞINA GİRMİŞ KİŞİLERİ İZLEMEKTEN NE ZAMAN KURTULACAĞIZ?

Pazartesi akşamları yabancı diziden sonra Türk Hafif Müziği adıyla anılan programda bazı sanatçılar (!) ekrana gelmekteler. Genellikle uydurma sözcüklerin biraraya getirildiği ve müzikle uyumun sağlandığı sanılan, sürekli yapmacık duygusallık işlenen Türk Hafif Müziği yayınlarında, arada bir şov niteliği taşıyanları da yer alıyor. Batıda ün yapmış ses sanatçılarının bir kopyası olan bu görüntülerde, hiç değilse sesini ve davranışını biçimli kullananlara bir ölçüde katlanılabiliyor. Geçen pazartesi günkü gibi olanlarına ise dayanma gücü gerek. En iyisi, düğmeye basıp detone, ne söyleyeceği, ne zaman omuz kırıp saç savuracağı bilinmeyen hanımın görüntüsünden kurtulmak.

Bir duyuyoruz, TRT'de denetim var, ilerici yayınlara engel olunuyor, diye. Bir de bakıyoruz, müzikten en küçük nasibini alamayanlar karşımızda. Üstelik, sahnede ne dans etmesini, ne de düz durmasını becerebiliyorlar. Bu kurumda müzikten anlayan, görüntü olarak şov yapma yeteneğine sahip sanatçıyı seçebilecek uzmanlar yok mu? Müzik kavramından hiçbir şey anlayamayan bu kişilerin televizyon ekranlarında boy göstermelerine daha ne kadar katlanacağız?

Bir süre önce, yanılmıyorsam Erol Pekcan Orkestrası'nın düzenlediği bir program vardı. Sanatçılara açmışlardı o saati. Orkestrayla söylemek isteyen sanatçı gelip söylüyordu. Hiç değilse play-back denen ve bir orkestrayla söylemeye bile cesareti olmayan, üç şarkılık repertuarla karşımıza çıkmak cesaretini bulan bu saygısızlardan kurtarıyordu bizleri. Pek çoğu da katılmamıştı bu çağrıya. Katılanlar arasında da müzikten anlayanlar hemen belli oluyordu.

İşte, geçtiğimiz Pazartesi akşamı da ekrana «Aylin Urgal» diye bir hatun çıktı. Ne yapacak diye dikkatle izledik. Canı isteyince objektife baktı, arada bir saçını savurdu. Ve sanki sokakta yürürmüş gibi ordan oraya gitti geldi, birazcık da oynadı. Biz şov izlemiş olduk (!)

Televizyonun her saniye milyonlarca liraya malolan yayımının böyle kişilere ayrılmasını ve gençliğimize tümden yanlış şeyler dinletilmesini nefretle kınıyorum. TRT'de bu konuda kime başvurulacağını ne yazık ki bilemiyoruz. Size yazıyorum.

Kenan Esen - Maçka